

Mindre plast i naturen

Naalakkersuisuts indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast

forside: makrobillede af mikroplast

Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø
Imaneq 1A, 8 sal
Postboks 1614
3900 Nuuk
Tel + 299 345000
www.naalakkersuisut.gl

Udgivet Maj 2021
Billeder Angu Motzfeldt, Kommuneqarfik Sermersooq, Qeqqata Kommunea.
Grafik Nuisi

Mindre plast i naturen

Naalakkersuisuts indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast

green™

1. Forord

Plastforurening er en voksende udfordring, der påvirker vores natur, dyreliv og sundhed. Plast, der ikke håndteres korrekt, ophober sig langs kysterne og i havet. Her bliver det liggende og nedbrydes meget langsomt. Det har konsekvenser for både miljøet og vores sundhed. Udover at være skadelig for dyr, der risikerer at forveksle plast med føde, skaber plast også en visuel forurening i naturen og vores omgivelser. Derfor er det en prioritet at indføre initiativer, der mindsker vores forbrug af plast og sikrer forbedret håndtering af plastaffald.

Naalakkersuisuts indsatsplan "Mindre plast i naturen" fremsætter konkrete indsatser omkring plastproblematikken. Handlingsplanen præsenterer 6 områder, der fokuserer på at reducere vores forbrug af plast og at tage hånd om det plastaffald, der i dag genereres.

En ren natur er fundamentet i et sundt liv. Fremtidssikring af naturen og dens ressourcer er til glæde for nuværende og kommende generationer. At prioritere plastikproblematikken er en del af den grønne omstilling, som vi i Naalakkersuisut ønsker.

Indsatsplanen er helt i tråd med det stigende engagement, der opleves blandt befolkningen, og som kommer til udtryk i forskellige miljøinitiativer som for eksempel oprydningarrangementer i byer og bygder og facebook-siden "plastic not so fantastic". Ved at fokusere på løsninger kan vi stå sammen om tiltag, der fører til mindre plast i naturen, havet og bybilledet. Indsatserne, som beskrives i denne handlingsplan, skal bidrage til, at der sker en positiv adfærdssændring i vores plastforbrug.

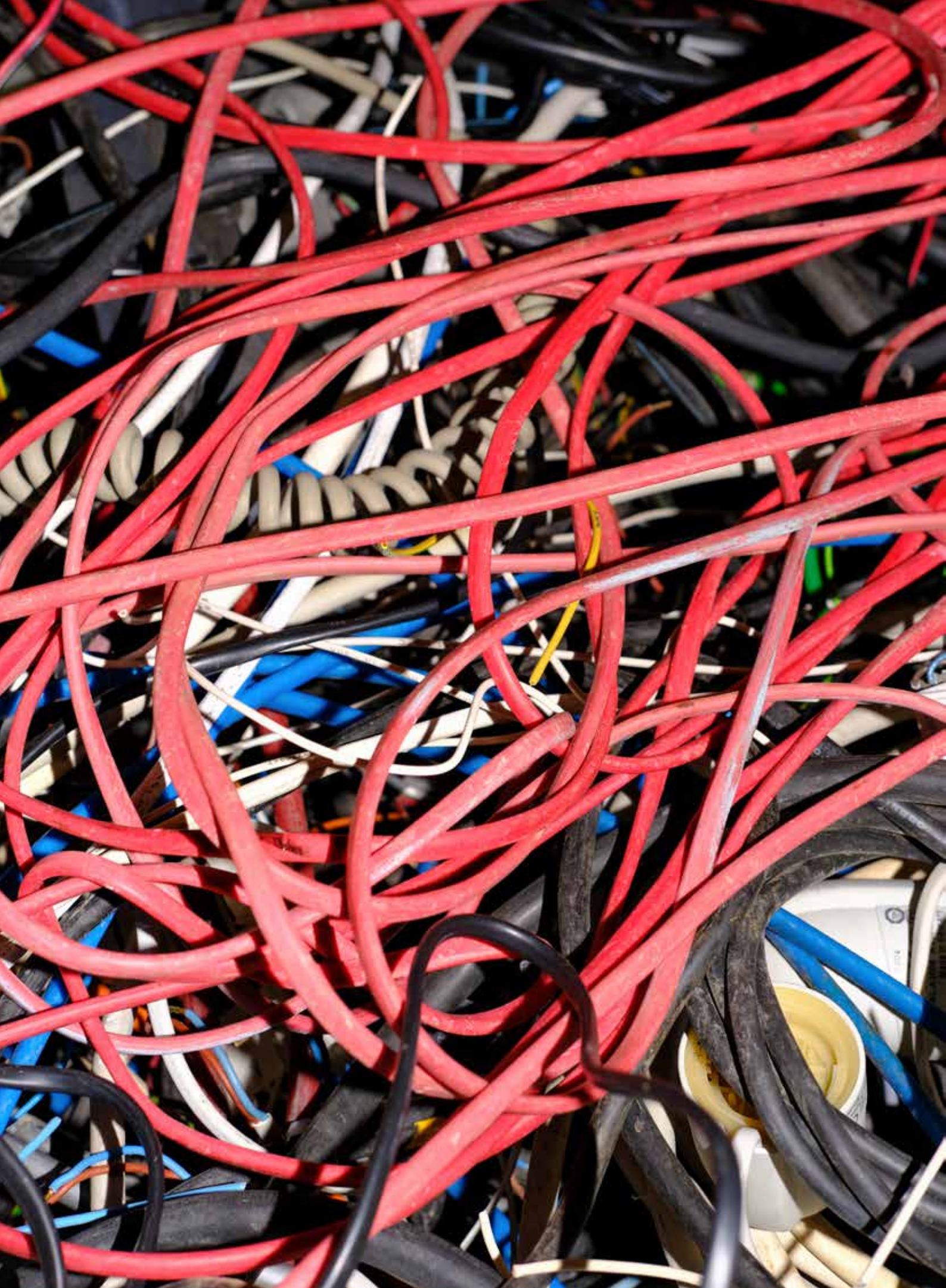
Tak til alle, der gør en indsats for at værne om vores natur og miljø.

God læselyst

Kalistat Lund

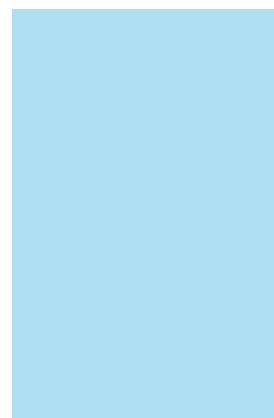
Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø

Indhold

9	2. Baggrund og indledning
12	3. Status for lovgivning og initiativer
12	3.1 Nationale initiativer
13	3.2 Lovgivning i EU om plast
13	3.3 Plasthandlingsplaner for Danmark og Island
15	3.4 Lokale initiativer
15	3.5 Øvrige planer og studier
17	3.6 FN's Verdensmål
18	4. Kortlægning af plast
18	4.1 Plasttyper og plastforbrug
20	4.2 Affaldsmængder og behandling
21	4.3 Opsamling på status
21	4.4 Problemstillinger
22	5. Fokusområder
22	5.1 Fokusområde 1: Bæreposer/plastposer
26	5.2 Fokusområde 2: Natrenovationsposer
28	5.3 Fokusområde 3: Engangsplastprodukter
30	5.4 Fokusområde 4: Mikroplast
34	5.5 Fokusområde 5: Plast fra fiskerierhvervet
37	5.6 Fokusområde 6: Informationskampagner
38	6. Internationale samarbejder
40	7. Afrunding
42	8. Bilag

2. Baggrund og indledning

Inatsisartut har på Forårssamlingen 2019 besluttet at pålægge Naalakkersuisut, ~~senest til Forårssamlingen 2020,~~ at fremlægge en handlingsorienteret indsatsplan, der skal sigte på at nedbringe forbruget af plast. Indsatsplanen skal indeholde konkrete delmål og initiativer, og indsatsplanens overordnede målsætning bør ikke ligge under de ambitioner, som EU har udstukket til nedbringelse af forbruget af plast. ~~Grundet COVID-19-situationen vil indsatsplanen blive fremlagt for Inatsisartut til Forårssamlingen 2021.~~

Denne handlingsorienterede indsatsplan vil lægge hovedlinjerne for Naalakkersuisuts arbejde og prioriteringer i forhold til at nedbringe forbruget af plast. Planen indeholder en række konkrete initiativer, som Naalakkersuisut vil arbejde for at gennemføre indenfor en kort årrække. Initiativerne beskrives med konkrete anvisninger til handling og med en overordnet vurdering af de økonomiske og miljømæssige konsekvenser. Initiativerne beskrives ligeledes i forhold til, hvad der kræves organisatorisk (involverede parter) og lovgivningsmæssigt, for at disse kan gennemføres. Der er taget afsæt i FN's Verdensmål og EU's ambitioner, og initiativerne i indsatsplanen er således på niveau med tiltag, som forventes gennemført i EU.

Forbrug af plast

Som det fremgår af kortlægningsafsnittet i kapitel 4, blev der ifølge Grønlands Statistik importeret 2.800 tons plast og varer af plast i 2018. Ifølge Grønlands Statistik blev der ligeledes i 2016 indført 218 tons produkter som parfume, kosmetik og toiletmidler (mængder er ikke opgjort for 2018), som er produkter, der har større mængder emballageplast og ofte indeholder mikroplast.

Det vurderes, at der frem til november 2019 årligt er blevet anvendt ca. 4-5 millioner plastbæreposer og ca. 470.000 plastposer til natrenovation¹. Derudover udgør gummigranulat fra kunstgræsbaner et forureningsproblem. Udfordringen er, at en del af det gummigranulat, som anvendes, forsvinder fra banerne og ud i omgivelserne. Det er ukendt, hvor store mængder der er tale om, men det vurderes at være ca

1-4 % om året af den totale mængde gummigranulat. Gummigranulatet kan ende i naturen og i havmiljøet og blive en kilde til mikroplastforurening.

Problemstilling

Den overordnede miljømæssige problemstilling er, at plast, som ikke håndteres korrekt, ophober sig i naturen, langs kysterne og i havet. Plast anvendes i en række produkter såsom poser, emballage, fiskenet, flasker, engangsservice, parfume og rengøringsmidler. Plast efterladt i naturen skaber en visuel forurening, samtidig med at plast udgør en væsentlig negativ påvirkning af dyrelivet på land og i havet. Dyrene indtager plast som føde, hvorefter en del af plasten forbliver i dyrenes maver. Eksempelvis viser en undersøgelse foretaget af Aarhus Universitet (SUMAG), at op imod 85 % af havfuglene mallebuk har plast i maven. Samtidig viser undersøgelser foretaget af det internationale samarbejde for beskyttelse af havmiljøet OSPAR og Arktisk Råd, at mængden af plast i naturen har været stigende de seneste år (se afsnit 3.4).

Nationalt

Undersøgelser af affaldet langs Grønlands kyster viser, at affaldet stammer fra både lokale havbaserede og landbaserede kilder. Langtransport af affald med havstrømme bidrager kun i mindre grad.² Det betyder således, at hovedparten af plastaffaldet, der ses langs vores kyster, er fra lokale kilder. Særligt udgør plast en stor andel af den samlede forurening, ligesom udledning af spildevand kan bidrage til mikroplast i havet.

Internationalt

Problemet med plast i naturen og havmiljøet kan ikke løses isoleret i Grønland. En lille mængde af den plast, som findes i miljøet, driver ud fra andre landes kyster³. Derfor er det relevant, at udfordringen med plastforurening er taget op i international sammenhæng. Der etableres både nye samarbejder, og de eksisterende intensiveres med henblik på i fællesskab at reducere mængden af plast.

¹ COWI: "Økonomiske styringsmidler i miljøpolitikken, primært med fokus på miljøafgifter", 2018.

² Oplæg af Jakob Strand (Aarhus Universitet): "Undersøgelser af marint affald i Grønland", 2018 på Hold Norge Rent-konference.

³ PAME: "Desktop Study on Marine Litter including Microplastic in the Arctic", 2019.

Koordinering

Denne handlingsorienterede indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast skal ses i sammenhæng med øvrige planer og initiativer, der er blevet og bliver gennemført, herunder:

- > Naalakkersuisuts Affaldshandlingsplan 2020-2031, som skal sikre, at der etableres en bedre affaldshåndtering, så blandt andet plastaffald ikke ender i naturen.
- > Etableringen af det nye fælleskommunale affaldsselskab ESANI A/S og den fremtidige opførelse af to nationale forbrændingsanlæg i Nuuk og Sisimiut, som affald fra alle byer og bygder kan transporteres til og forbrændes på.
- > Naalakkersuisuts indsatsplan for tabt og efterladt fiske-, fangst- og jagtudstyr i hele landet.
- > Redegørelse om cigaretskod (under udarbejdelse)
- > Miljøfonden, der øremærker midler til miljøprojekter.
- > Nationale oplysningskampagner, såsom kampagnen "Naturens Superhelte".

Fokusområder og initiativer

Indsatsplanen præsenterer 6 områder, hvor Naalakkersuisut vil nedbringe forbruget af plast. Det væsentlige ved fokusområderne er, at der først og fremmest sker en adfærdsændring i samfundet. Der skal indføres et forbud, der mindsker importen af plast, og samtidig skal initiativerne føre til en forbedret håndtering af plastaffald. Hvert fokusområde har tilhørende initiativer, som implementeres for at facilitere en generel reduktion af plastforbruget i samfundet og medføre mindre plast i naturen.

Opbygning af planen

Indsatsplanen for nedbringelse af forbruget af plast er opbygget som følger:

- > Status for lovgivning og initiativer, både nationalt, i EU og i øvrige lande.
- > Overordnet kortlægning af plast nationalt.
- > Beskrivelse af fokusområder og de initiativer, der planlægges gennemført indenfor de enkelte områder.
- > Beskrivelse af Grønlands deltagelse i internationale fora og organisationer.
- > Afrunding.

Naalakkersuisuts fokusområder og initiativer

FOKUSOMRÅDE 1	BÆREPOSER/PLASTPOSER	
• Pålægge miljøafgifter på bæreposer med hank		2019
• Indføre forbud mod tynde plastposer		2023
FOKUSOMRÅDE 2	NATRENOVATIONSPOSER	
• Undersøge alternativer til det nuværende natrenovationsposesystem		Igangsat
FOKUSOMRÅDE 3	ENGANGSPLASTPRODUKTER	
• Indføre forbud mod en række engangsplastprodukter		2023
FOKUSOMRÅDE 4	MIKROPLAST	
• Mindre udledning af mikro-plast fra kunstgræsbaner		2023
• Vidensopbygning om simple spildevandsløsninger		2022-2023
FOKUSOMRÅDE 5	PLAST FRA FISKERIERHVERVET	
• Undersøge muligheden for bedre bortskaffelsesmuligheder		Igangsat
FOKUSOMRÅDE 6	INFORMATIONSKAMPAGNE	
• Indføre informationskampagner vedrørende reduktion af plast i det grønlandske samfund		2022-2023

3. Status for lovgivning og initiativer

I dette kapitel laves en status over relevant lovgivning nationalt og i EU. Herefter gives en kort præsentation af den danske og islandske plasthandlingsplan. Der vil også i afsnittet være referencer til andre studier og øvrige relevante initiativer. Endelig vil FN's Verdensmål kort blive beskrevet i forhold til, hvilke mål de enkelte initiativer i indsatsplanen retter sig imod.

Som bilag 1 er vedlagt en mere udførlig beskrivelse af ambitionerne for plastområdet i EU og en gennemgang af de overordnede initiativer i den danske og islandske plasthandlingsplan.

3.1 Nationale initiativer

Miljøfonden

Inatsisartut vedtog i efteråret 2018 at etablere Miljøfonden. Miljøfonden skal understøtte arbejdet med at forbedre miljøforholdene i hele landet. Indtægter fra blandt andet miljøafgifter skal via Miljøfonden øremærkes til at støtte tiltag, der forbedrer tilstanden på en række miljøområder⁴.

Miljøfonden vil hvert år uddele midler til projekter inden for miljøområdet. Fonden vil således være en mulig finansieringskilde til foreslåede initiativer omkring reduktion af plastforbruget og plastaffaldet. I 2020 er der eksempelvis uddelt midler til 28 miljøprojekter. Projekterne vedrører blandt andet minimering og genanvendelse af plast, natrenovationsløsninger, øget affaldssortering og genanvendelse samt øget miljøbevidsthed hos særligt unge og børn.

Affaldshandlingsplan

I Naalakkersuisuts affaldshandlingsplan for perioden 2020-2031 er der blandt andet fokus på øget genanvendelse af plast og reduktion af forbruget af plast via dialog med forskellige aktører i værdikæden. Et hovedelement i affaldshandlingsplanen er desuden implementeringen af en fælles national affaldsløsning, hvor forbrændingseget affald fra hele landet forbrændes på to nye affaldsforbrændingsanlæg i Sisimiut og Nuuk. Initiativerne i denne indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast er i overensstemmelse med affaldshandlingsplanen.

Affaldsselskab

Det fælleskommunale affaldsselskab ESANI A/S blev etableret i marts 2019 og spiller en central rolle i udviklingen og senere driften af den nationale affaldsløsning. ESANI A/S har ansvaret for etablering og drift af de nationale forbrændingsanlæg og transport af affald til forbrændingsanlæggene. Der vil være en solidarisk dækning af omkostningerne imellem kommunerne. De to nye nationale forbrændingsløg forventes færdigopført senest i 2024.

Forbrændingsanlæg

Når den nationale affaldsløsning er etableret, vil forbrændingseget affald fra alle byer og bygder blive transporteret til håndtering på de to nationale forbrændingsanlæg. Dermed forventes mængden af affald på dumpene at blive væsentlig reduceret. Det har den positive miljømæssige effekt, at det brændbare affald (herunder plast), pakkes forsvarligt i bygder og byer, hvorefter det sendes til forbrænding på de større nationale forbrændingsanlæg. Dette vil på sigt medføre, at risikoen for, at plast og andet affald blæser ud i naturen fra dumpene, mindskes. Samtidig vil der være bedre mulighed for at øge genanvendelsen af nogle (større) fraktioner af plast, såsom fiskenet, idet der vil kunne transporteres sorteret plast fra byer og bygder til central opsamling. Naalakkersuisut har fastsat en målsætning om, at alle forbrændingsanlæg fra 2024 skal overholde EU's forbrændingsdirektiv, herunder krav til røggasrensning. Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø vurderer, at dette kun kan opnås på større forbrændingsanlæg.

⁴ Inatsisartutlov nr. 9 af 27. november 2018 om Miljøfonden.

I forbindelse med etableringen af de to nye nationale forbrændingsanlæg i Sisimiut og Nuuk vil der blive etableret modtagefaciliteter i de øvrige byer og bygder, som deltager i den nationale løsning, til pakning og emballering af det forbrændingsegnede affald. Pakningen skal sikre, at affaldet er let at håndtere, og den skal minimere risikoen for løst affald (herunder plast) fra dumpene.

Indsatsplan for efterladt og tabt fiske-, fangst- og jagtudstyr i hele landet

I 2019 er der igangsat et arbejde med udarbejdelse af en indsatsplan til oprensning af tabt og efterladt fiske-, fangst- og jagtudstyr i hele landet. Mistede fiskenet og andre fangstredskaber er en væsentlig kilde til plastforurening i havmiljøet.

Redegørelse om cigaretskod

Redegørelsen undersøger hvilke tiltag, der kan iværksættes for at reducere mængden af henkastede cigaretskod. Den er baseret på en gennemgang af en række forslag og evalueringer af virkemidler fra forskellige lande, dog primært Danmark.

3.2 Lovgivning i EU om plast

Der er lagt vægt på, at de initiativer, der foreslås i planen, så vidt muligt ikke ligger under de ambitioner, EU har udstukket til nedbringelse af plastforbruget.

I regi af EU er der i 2015 vedtaget et emballagedirektiv, i 2018 et affaldsdirektiv og i 2019 et engangsplastdirektiv.

Emballagedirektiv

Emballagedirektivet indeholder blandt andet målsætninger om reduktion af bæreposer. Det skal ifølge direktivet tilstræbes, at der i 2019 kun anvendes 90 bæreposer pr. borger pr. år, og i 2025 er målsætningen 40 poser pr. borger pr. år.

Affaldsdirektiv

Affaldsdirektivet indeholder blandt andet en målsætning for indsamling af plastflasker på 77 % i 2025 og 90 % i 2029. Derudover skal der arbejdes på at opstille kvalitetsstandarder for sorteret og genanvendt plastaffald.

Engangsplastdirektiv

Engangsplastdirektivet har fokus på at nedbringe forbruget af engangsemballage, engangsprodukter og engangsservice af plast. Der vil derfor i EU i 2021 blive indført forbud mod vatpinde, bestik, tallerkner og sugerør mv. af plast.

I bilag 1 er der en mere detaljeret beskrivelse af EU's visioner og mål for plastområdet.

3.3 Plasthandlingsplaner for Danmark og Island

I Danmark har den daværende regering i december 2018 udgivet "Plastik uden spild". Planen indeholder 23 initiativer til reduktion og bedre håndtering af plast.

I Island har man i oktober 2018 offentliggjort et udkast til en handlingsplan for nedbringelse af plast. Planen indeholder tre overordnede initiativer, der hver indeholder 4-8 målsætninger.

For begge handlingsplaner gælder, at der er følgende fokusområder:

- > Bæreposer
- > Engangsemballage
- > Reduktion af plastforbrug
- > Mikroplast
- > Genanvendelse af plast
- > Grønne indkøb
- > Plast i naturen og havet
- > Alternativer til plast

På mange områder har Danmark og Island de samme mål for reduktion af plast. Det gælder:

- > engangsplastbæreposer, hvor der i begge lande ønskes et forbud,
- > mikroplast, hvor der ønskes forbud mod mikroplast i kosmetiske produkter,
- > standarder for sortering af plast med henblik på bedre genanvendelse, og
- > fokus på fiskenet og fiskeredskaber.

Derudover er der en række initiativer, som har et særligt fokus for hvert af landene. I bilag 1 fremgår disse initiativer mere detaljeret.

De virkemidler, der opereres med, er henholdsvis forbud, afgifter, information, mærkninger og generelle målsætninger. Der er således ikke krav om, at alle initiativer skal gennemføres ved lovgivning, men at man via dialog og samarbejde kan få en række af disse implementeret.

3.4 Lokale initiativer

Mange borgere og virksomheder bakker allerede op om at nedbringe forbruget af plast og mindske plast i naturen. Følgende afsnit vil beskrive nogle af de mange initiativer, der er igangsat af virksomheder og borgere.

Qalut Vónin

Hos Qalut Vónin kan fiskere aflevere udtjent fiskegarn og få en tilgodeseddel til nye garn. Qalut Vónin har ligeledes et samarbejde med Kommuneqarfik Sermersooq, hvor de udtjente garn bliver samlet og fragtet til Estland og senere Kina, hvor garnene bliver genanvendt til ny plastgranulat⁵.

Polaroil

Polaroil og Pilersuisoq har siden november 2019 udviklet et system, så man kan returnere udvalgte Texaco-plastdunke og få 3 kroner pr. dunk. Initiativet har ifølge Polaroil været en succes, hvor 22.981 tomme dunke er blevet returneret på et år. Der er i alt solgt 28.242 dunke, hvilket svarer til 81 % i returandel⁶.

Detailhandlen

Naalakkersuisut finder det vigtigt at samarbejde med den grønlandske detailhandel om landets plastproblematikker. Den grønlandske detailhandel arbejder allerede nu på at reducere mængden af plast. I 2018 indførte Brugseni en ny type af indkøbspøser, der er lavet af minimum 85 % bio-nedbrydeligt materiale. Pisiffik har ligeledes kampagner, der opfordrer deres kunder til at købe genbrugelige poser.

Lokale oprydningstiltag

Der ses en stor opbakning til Facebooksiden "Plastic Not So Fantastic". Der er over 4000 medlemmer af gruppen. Der bliver løbende lavet lokale oprydningstiltag, der aktivt deles med gruppen. I september 2019 var der "World Cleanup Day", som er en international oprydningsdag. CSR Greenland, med støtte fra Miljøfonden, arrangerede dagen, hvor der blev samlet over 55 kilo affald langs kysten ved Kolonihavnen i Nuuk. Med støtte fra Miljøfonden har Maria Motzfeldt med projektet "Smid det i skralderen" haft stor succes med at undervise børn i håndtering af affald.

3.5 Øvrige planer og studier

Der er gennemført en del studier af plast i havmiljøet i det arktiske område. En mindre del er foretaget i og omkring Grønland, mens størstedelen af undersøgelserne er foregået omkring Svalbard. En række forskere har besøgt og genbesøgt områderne med henblik på at undersøge mængden af plast og mikroplast i havet og i dyrelivet.

5 Sermitsiaq: "Tilbud til fiskerne: Tjen penge på gamle garn", februar 2020.

6 KNI: "Et år med returpantssystemet", november 2020.

OSPAR

Grønland er medunderskriver af OSPAR-konventionen, hvor 15 regeringer og EU samarbejder om at beskytte havmiljøet ved Nordøstatlanten. OSPAR har udarbejdet en regional handlingsplan om marint affald.

OSPAR peger i handlingsplanen blandt andet på følgende tiltag:

- > Der skal være dialog med affaldsaktører for at få fokus på den del af affaldshåndteringen, som påvirker det marine miljø.
- > De kystnære lossepladser skal identificeres, da de kan være til fare for det marine miljø.
- > Der skal promoveres producentansvarsstrategier, som stiller krav til producenter om at være ansvarlig i forhold til de produkter, som påvirker det marine miljø.
- > Fiskefartøjer skal understøttes i at blive en del af affaldsprogrammerne for det marine miljø, så de kan komme af med deres affald i flere havne.
- > Der skal laves særlige miljøkurser for fiskere og fiskerisektoren.

Øvrige studier

I 2016 til 2017 foretog forskere fra Aarhus Universitet en undersøgelse af marint affald i Grønland (SUMAG-projektet). Følgende kan konkluderes ud fra denne undersøgelse:

- > Der er regionale forskelle i, hvor meget affald der findes langs kysterne. Affaldsmængder fundet i Vestgrønland er næsten sammenlignelig med det i Nordsøen.
- > Det anslås, at næsten halvdelen af det plastaffald, der er fundet i havet og langs kysten i Vestgrønland, er plastfragmenter, mens over halvdelen af plastaffaldet i Østgrønland er relateret til fiskeri. Andet plast er emballage, haglpatroner, poser, balloner og isoleringsmateriale. I alt udgør plast ca. 80 % af det affald, der findes på Grønlands kyster.

- > I 2016 fandt man, at op imod 85 % af de undersøgte fugle (malemukker) i Vestgrønland havde en eller flere plastfragmenter i maven (hovedsageligt sekundær mikroplast, som stammer fra større plaststykker). OSPAR-protokollen siger, at maksimalt 10 % af en dyre-/fuglepopulation må have plast i mavesækken.

I 2019 er der gennemført en opsamling på studier vedrørende affald i det arktiske havmiljø⁷. Her er nogle af konklusionerne følgende:

- > På Svalbard er det konstateret, at mellem 44 og 100 % af det affald, der blev indsamlet i og ved havet, stammede fra fiskerierhvervet. Det er blandt andet fiskenet, stråpbånd, folie og reb.
- > Det er vanskeligt at fastslå, hvor meget affald der kommer fra øvrige skibe udover fiskefartøjer, da husholdningslignende affald også kan stamme fra landaktiviteter.
- > Mangel på affaldssystemer på land kan være skyld i affaldsforurening i havet. Der ligger mange små bysamfund langs kysterne, som har utilstrækkelig affaldshåndtering.
- > Mangel på spildevandsrensning kan betyde mikroplast i havene, blandt andet fra vask af syntetiske tekstiler, som ofte bruges i polarområderne.

Ovenstående initiativer for plast, EU's ambitioner og mål på plastområdet samt de foretagne undersøgelser vedrørende plast i det arktiske miljø har ligget til grund for de fokusområder og initiativer, der beskrives i nærværende handlingsorienterede indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast.

⁷ PAME, "Desktop Study on Marine Litter, including Microplastics in the Arctic", 2019.

3.6 FN's Verdensmål

FN's verdensmål for bæredygtig udvikling er en integreret del af Naalakkersuisuts arbejde, og de er derfor også en integreret del af denne indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast.

De verdensmål, som indsatsplanen berører, er angivet til højre herfor.

De nævnte delmål vil alle i et eller andet omfang blive tilgodeset, når mængden af plast reduceres, både når det gælder plast i havet og på land.

FN's verdensmål for bæredygtig udvikling

MÅL 6 Rent vand og sanitet	6.3: Inden 2030 skal vandkvaliteten forbedres ved at reducere forurening, afskaffe affaldsdumping og minimere udslip af farlige kemikalier og materialer, og ved at halvere andelen af ubehandlet spildevand og væsentligt øge genanvendelse og sikker genbrug globalt.
	6.6: Inden 2020 skal vandrelaterede økosystemer, herunder bjerge, skove, vådområder, floder, grundvandsbassiner og søer beskyttes og gendannes.
MÅL 12 Ansvarligt forbrug og produktion	12.4: Inden 2020 skal der opnås en miljømæssig forsvarlig håndtering af kemikalier og affald i hele deres livscyklus, i overensstemmelse med de aftalte internationale rammebetingelser, og deres udledning i luft, vand og jord skal væsentligt reduceres for at mindske deres negative indvirkninger på menneskers sundhed og miljøet.
	12.5: Inden 2030 skal affaldsmængden væsentligt reduceres gennem forebyggelse, reduktion, genvinding og genbrug.
	12.6: Opmuntre virksomheder, især store og transnationale virksomheder, til at arbejde bæredygtig og til at integrere oplysninger om bæredygtighed i deres rapporteringscyklus.
MÅL 13 Klimainsats	13.2: Integrere tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker, strategier og planlægning.
MÅL 14 Livet i havet	14.1: Inden 2025, skal alle former for havforurening forhindres og væsentligt reduceres, især forurening forårsaget af landbaserede aktiviteter, herunder havaffald og forurening med næringsstoffer.
MÅL 15 Livet på land	15.1: Inden 2020, sikre bevarelse, genoprettelse og bæredygtigt brug af økosystemer på land og i ferskvand, specielt skove, vådområder, bjerge og tørrområder i henhold til forpligtigelser under internationale aftaler.

4. Kortlægning af plast

Kortlægningen af plast tager udgangspunkt i de oplysninger, som det har været muligt at fremskaffe fra Grønlands Selvstyre, Grønlands Statistik, Grønlands Naturinstitut, kommunerne, detailhandlen og diverse studier, der er gennemført vedrørende plast i det arktiske område.

4.1 Plasttyper og plastforbrug

Ifølge Grønlands Statistik blev der i 2018 importeret ca. 2.800 tons plast og varer af plast. Der er ikke mere detaljerede oplysninger om, hvilke plasttyper det drejer sig om. Derudover blev der i 2016 importeret ca. 218 tons produkter som parfume, kosmetik og toiletmidler (importen er ikke opgjort for 2018), som er produkter, der har større mængder emballageplast og ofte indeholder mikroplast.

En stor del af den importerede plast er:

- › Bæreposer og andre engangsplastposer.
- › Poser til natrenovation.
- › Fiske- og fiskeredskaber.
- › Emballageplast, engangsplastservice og plastflasker.

Naalakkersuisut har i juli 2019 anslået, at der årligt indføres 4-5 millioner plastbæreposer, hvilket svarer til, at der anvendes ca. 89 plastbæreposer pr. borger pr. år. I november 2019 blev der indført en afgift på 3 kroner på bæreposer af plast. Det forventes, at denne afgift på længere sigt vil resultere i, at forbruget af bæreposer af plast halveres.⁸ Ifølge tal fra Brugseni er der set et fald på cirka 12 % af det samlede salg af bæreposer i første halvdel af 2020.

Derudover vurderes det, ud fra oplysninger fra Qeqqata Kommunia, at der årligt i hele landet anvendes ca. 471.600 plastposer til natrenovation svarende til 56.592 kg. Opgørelsen er baseret på, hvor mange natrenovationsposer der anvendes pr. WC-spand i Qeqqata Kommunia. Poserne har typisk en størrelse på 60 x 70 cm og er lavet af plasttypen

PE.⁹ Der er i alt ca. 5.200 WC-spande i hele landet, hvor der anvendes natrenovationsposer.¹⁰

Der er 23 kunstgræsbaner af variende størrelse i hele landet. På kunstgræsbanerne benyttes der plast i form af gummigranulater til fyld. En del af det gummigranulat forsvinder fra banerne og kan derfra blive udledt via spildevandet til havmiljøet. Hvor store mængder der er tale om afhænger af størrelse på banen, brugen af banen, samt hvilken type kunstgræsbane der er etableret. Studier viser, at der forsvinder ca. 1-4 % gummigranulat om året fra en kunstgræsbane¹¹. Baseret på tal fra landets kommuner skønner Naalakkersuisut derfor, at der forsvinder 9-35 tons gummigranulat om året fra landets 23 kunstgræsbaner. Det er yderligere ukendt, hvor stor en andel som ender i naturen og vandmiljøet.

I forhold til mængden af fiske- og fiskeredskaber, der ender som affald langs kyster og i havet, er Naalakkersuisut i gang med at udarbejde en indsatsplan for tabt og efterladt fiske-, fangst- og jagtudstyr på fangstområder i hele landet. ~~Indsatsplanen skal præsenteres til Forårssamlingen 2021 og har været i offentlig høring i sommeren 2020.~~

Mængder

Der er ingen specifikke opgørelser over, hvor meget emballageplast, engangsplastservice og plastflasker, der importeres. Nogle af produkterne indgår i den samlede statistik vedrørende plast og varer af plast, mens emballage og plastflasker typisk ikke registreres selvstændigt som plast, da det er sammensat med andre produkter. Ud fra oplysninger fra Pisiffik vedrørende importerede mængder af plastvarer kan der skønnes en samlet mængde engangs-service på ca. 10,5 tons pr. år. Af øvrige plastvarer (primært plastposer til forskellige formål) skønnes en importeret mængde på ca. 68 tons pr. år¹² (inden der blev indført en afgift på bæreposer af plast i november 2019).

⁹ Oplysninger fra Qeqqata Kommunia, september 2019.

¹⁰ Svar fra Naalakkersuisut 13. februar 2019 på §37-spørgsmål vedrørende WC-spande.

¹¹ ECHA: "Annex to Background Document to the Opinion on the Annex XV", 2020.

¹² Oplysninger fra Pisiffik, september 2019.

⁸ COWI: "Økonomiske styringsmidler i miljøpolitikken, primært med fokus på miljøafgifter", 2018.

Plastposer, engangsservice, natrenovationsposer mv. udgør mængdemæssigt en relativ lille del af den samlede import af plastvarer. Det formodes, at særligt fiskeriudstyr i form af fiskekasser, fiskenet og andre fiskeredskaber udgør en stor del af den samlede import. Der er ikke særskilte opgørelser på dette. Uagtet at plastposer mv. udgør en mindre andel vægtmæssigt, så er det i antal emner og synlig forurening i miljøet en væsentlig faktor.

I forbindelse med rapporten "Undersøgelse af et nyt returpantssystem til Grønland" fra 2017 (udført af COWI for Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø) blev det estimeret, at der markedsføres ca. 10,5 millioner PET-flasker hvert år. Omkring 9 millioner af disse genpåfyldes i Nuuk, mens ca. 0,55 millioner genanvendes udenfor Grønland.¹³ Dermed er der ca. 1 millioner PET-flasker, som falder udenfor systemet. Det kan forventes, at store dele af disse flasker ender som almindeligt husholdningsaffald og dermed indgår i affaldshåndteringen. Det kan også forventes, at en mindre del ender i naturen.

Afsætning

Der eksisterer pt. ingen virksomheder i Grønland, der producerer plastprodukter eller andet, hvori der indgår plast. Der eksisterer heller ingen anlæg til håndtering af plastaffald udover forbrænding. Muligheden for at afsætte indsamlet plast lokalt, eller at påvirke plastsammensætningen, er derfor vanskelig på nuværende tidspunkt.

Der er gennemført tiltag i forhold til at genanvende bestemte plastprodukter ved samarbejde med danske virksomheder og forskningscentre. I 2018 er 32 tons fiskenet, trawl og langliner således blevet sorteret, rensat og opdelt med henblik på at benytte dette som råmateriale til plastindustrien.¹⁴ Projektet er gennemført som et samarbejde imellem Kommuneqarfik Sermersooq og den danske virksomhed Plastix A/S. Det rensede granulat fra de indsamlede fiskenet er blevet brugt som råmateriale til at producere bænke, der er opstillet flere steder i Nuuk.

¹³ COWI: "Økonomiske styringsmidler i miljøpolitikken, primært med fokus på miljøafgifter", 2018.

¹⁴ Oplysninger fra Kommuneqarfik Sermersooq, 14. maj 2019.

Bænk fremstillet af genbrugsplast fra Grønlandske fiskenet

Ved Center for Arktisk Teknologi i Sisimiut (ARTEK) blev der i 2016 igangsat et forskningsprojekt vedrørende ud-tjente fiskenet. Fiskennettene skulle indgå i produktion af beton.¹⁵ Ideen var, at fiskenet skulle indgå som fiberarm-ring i betonen og give dette nogle nye egenskaber. Projektet vandt en EU-pris i 2016, men der er ikke siden kommet nye resultater fra forskningen.

Spildevand

Qeqqata Kommunia undersøgte i 2018 spildevandet fra to store udløb til havet. Undersøgelsen viste høje koncentrationer af mikroplast, blandt andet fra husstandenes vaske-maskiner.¹⁶ I Grønland findes der ingen rensningsanlæg for spildevand, og derved skylles mikroplasten direkte ud i havet. I 2020 er der via Miljøfonden afsat 2 millioner kroner til projekter vedrørende etablering eller opgradering af natrenovationsløsninger. Miljøfonden har givet tilsagn om støtte til et projekt, hvor Kommuneqarfik Sermersooq tester en ny form for riste til rensning af spildevand.

4.2 Affaldsmængder og behandling

I dag foretages der kun minimal genanvendelse af plast som beskrevet tidligere. Dette er primært PET-flasker, som indsamles fra Vestgrønland, enten til genpåfyldning eller til genanvendelse. Nuuk lmeq A/S varetager denne opgave. Ca. 91 % af PET-flaskerne indsamles igennem systemet.¹⁷ På PET-flasker til kulsyreholdige læskedrikke er der pålagt en pant på 2 kroner pr. flaske. Panten opkræves, når drikke-varen sættes på markedet. Østgrønland og Qaanaaq (inklusive tilhørende bygder) er ikke en del af pantsystemet. Pant på PET-flasker er reguleret af Selvstyrets bekendtgørelse nr. 16 af 25. oktober 2019 om emballage til øl og kulsyreholdige læskedrikke.

Derudover kan der i enkelte områder være igangsat mindre pilotprojekter vedrørende indsamling af plast (med henblik på genanvendelse), men der er ikke etableret systemer til indsamling og behandling af det samlede plastaffald. Plastaffald vil typisk gå til forbrænding eller til deponi, afhængig af hvad der er muligt i de forskellige byer og bygder. I forhold til genanvendelse er det vigtigt at være opmærksom på, at plast ikke bare er ét materiale. Plast er en stor gruppe af materialer, og hver type plast har sine egenskaber og anvendelsesmuligheder. Der findes således flere tusinde typer plast, og for at kunne genanvende plast skal det sorteres i de forskellige plasttyper, og der skal være tilstrækkelig store mængder af de enkelte fraktioner. Genanvendelse af plast giver således især mening, når man har større mængder plast af samme type. Det vurderes dog, at der ikke er nok mængder plast i landet til, at en genanvendelse kan medføre en miljømæssig fordel. Som alternativ til deponi er forbrænding en god løsning, især når forbrændingen foregår på større moderne anlæg, hvor energien fra forbrændingen kan udnyttes, og der er en tidssvarende rensning af røgen.

I forbindelse med etableringen af det nye fælleskommunale affaldsselskab ESANI A/S i 2019 er der lavet en beregning af de samlede affaldsmængder fra private husstande.¹⁸ Beregningen angiver, at der pr. år produceres ca. 35.000 tons affald i hele Grønland. Af de 35.000 tons går ca. 27.000 tons til forbrænding. Der produceres således mere affald, end der kan håndteres, hvorfor det er presserende at få etableret de nationale forbrændingsanlæg. Det skal dog understreges, at opgørelserne er bedste skøn og dermed behæftet med en vis usikkerhed.

15 Oplysninger fra Kommuneqarfik Sermersooq, 14. oktober 2016.

16 Sermitsiaq: "Mikroplast i spildevandet i Sisimiut", 2. februar 2019.

17 COWI: "Undersøgelse af nyt returpantssystem til Grønland", 2017.

18 Kommuneqarfik Sermersooq i 2018 i forbindelse med etablering af det fælles offentlige affaldsselskab ESANI.

4.3 Opsamling på status

Forbrug

Det er generelt begrænset, hvor meget data der eksisterer om plastaffald og plastprodukter i Grønland. På import-siden er der registeret to grupper af varer, som omfatter plast (plast og varer af plast samt parfume, kosmetik og toiletmidler). Der er ikke opgørelser over antallet af fiske-net, der indkøbes til fiskefartøjerne, ligesom plast-emballage ikke er opgjort.

Mængden af importeret plast under varegruppen plast og varer af plast er beregnet til 2.800 tons i 2018, mens produkter under gruppen parfume, kosmetik og toiletmidler er beregnet til 218 tons i 2016 (Grønlands Statistik). Der er foretaget et skøn på mængden af plast i detailhandlen baseret på oplysninger fra Pisiffik (september 2019).

Det er ligeledes estimeret, at der årligt frem til 2019 blev indført ca. 4-5 millioner plastbæreposer, svarende til ca. 78 tons, mens der årligt anvendes ca. 472.000 plastposer til natrenovation, svarende til ca. 57 tons. I november 2019 er der indført en afgift på 3 kroner på plastbæreposer. Det forventes, at afgiften vil halvere forbruget af plastbæreposer.

Mængder

På affaldssiden er mængden af plastaffald ikke opgjort separat. Der er foretaget enkelte skøn på mængder af plast, udfra generelle opgørelser omkring affaldssammensætningen (Miljøstyrelsen i Danmark). Her er det opgjort, at ca. 10 % af dagrenovationen udgøres af hård og blød plast.

Det forventes, at der fremover, når Naalakkersuisuts Affaldshandlingsplan 2020-2031 implementeres, bliver bedre opgørelser over affaldsmængder fordelt på behandlingsmetoder og affaldstyper. Når de to nye nationale affaldsforbrændingsanlæg er opført, og den samlede transportløsning for affald fra byer og bygder er implementeret, så vil det i højere grad være muligt at veje og registrere affaldet, herunder eventuelle udsorterede plastfraktioner (såsom fiskenet).

4.4 Problemstillinger

På baggrund af de nuværende forhold omkring forbruget af plast samt sorterings- og behandlingsmulighederne indeholder denne indsatsplan en række initiativer til nedbringelse af forbruget af plast. Initiativerne skal ses i sammenhæng med initiativerne i Naalakkersuisuts Affaldshandlingsplan 2020-2031 og med initiativerne i indsatsplanen for oprensning af spøgelsesgarn, bundgarn samt efterladte fangstredskaber på fangstområder i hele landet.

Generelt er sortering af plast kompliceret i forhold til direkte genanvendelse. Direkte genanvendelse kræver, at de forskellige plasttyper sorteres grundigt, hvilket i vores kontekst vil give for små mængder af de enkelte typer plast til, at det kan udnyttes til direkte genanvendelse. Det vil være omkostningstungt samt klimabelastende at sende plastaffaldet til videresortering i udlandet, og det vurderes derfor på nuværende tidspunkt ikke at være en hensigtsmæssig mulighed.

Indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast skal bidrage til, at der sker en adfærdssændring i vores plastforbrug. Der skal indføres forbud, der mindsker importen af plast, og samtidig skal initiativerne føre til en forbedret håndtering af plastaffald.

5. Fokusområder

5.1 Fokusområde 1

Bæreposer/plastposer

Bæreposer er typisk poser med hank, som anvendes i detailhandlen. Øvrige plastposer kan være tynde engangsplastposer, som ligger gratis til rådighed i supermarkeder eller udleveres i butikker.

Problemstilling

De fleste plastposer bortskaffes som dagrenovation eller bliver henkastet og havner i naturen. Plastposer, der efterlades i bybilledet, naturen eller havet, bliver kun langsomt nedbrudt og bliver i sidste ende til mikroplast, som fortsat er skadelig for miljøet. Henkastede plastposer udgør en visuel og æstetisk forurening af miljøet, ligesom de kan skade vildtlevende dyr og fugle, der kan blive viklet ind i plasten eller kan indtage plasten som føde. En række studier viser, at fugle, hvaler og andre dyr har større mængder plast i maven.

Plastposerne nedbrydes over tid til mikroplast. Plast og mikroplast er skadeligt for miljø og sundhed, da plast indeholder skadelige kemikalier, der akkumuleres op igennem fødekæden, når forskellige organismer indtager plasten. Det er på nuværende tidspunkt vanskeligt at fjerne plast fra natur og havmiljø. Derfor bør der ske en forebyggelse af forekomst af plast, f.eks. ved at finde alternativer til plastposer og forbedre affaldshåndteringen. Hvis plastposerne bortskaffes via affaldsindsamlingen af dagrenovationen til forbrænding på tidssvarende forbrændingsanlæg, mindskes problemet med plastposer i naturen. I områder, hvor dagrenovation deponeres på dumpen, er der risiko for påvirkning af naturen fra plastposerne i større eller mindre omfang, afhængig af f.eks. hvorvidt dumpen overdækkes eller er indhegnet.

Mængden i dag

Der indføres årligt ca. 3,5-5 millioner bæreposer af plast.¹⁹ Ses der på mængden af bæreposer, som importeres til detailhandlen, er dette skønnet til ca. 78 tons pr. år.²⁰

Herudover indføres der et ukendt antal tynde plastposer. Tynde plastposer er på nuværende tidspunkt ofte gratis tilgængelige i detailhandlen. Plastposer skal bortskaffes som dagrenovation, der enten håndteres på dumpen eller til forbrænding. Det er ukendt, hvor stor en andel der aktuelt håndteres. En ikke-målbar mængde havner i naturen fra henkastet affald og plastposer, der blæser væk fra dumpe-
ne.

Pisiffik har oplyst, at de importerer ca. 23 tons øvrige plastvarer (primært plastposer) pr. år, hvilket omfatter affaldssække, affaldsposer, fryseposer, stegeposer mv.²¹ Pisiffik vurderer, at de har ca. en tredjedel af den samlede detailhandel, hvilket betyder, at der importeres ca. 69 tons af øvrige plastvarer årligt.

19 COWI: "Økonomiske styringsmidler i miljøpolitikken, primært med fokus på miljøafgifter", 2018.

20 Oplysninger fra Pisiffik, september 2019

21 Oplysninger fra Pisiffik, september 2019.

Initiativer

For fokusområde 1 om bæreposer og andre plastposer har Naalakkersuisut gennemført følgende initiativ:

- > I november 2019 er der indført en afgift på 3 kroner på bæreposer af plast, således at en plastbærepose koster i alt ca. 6 kroner. Det forventes, at denne afgift vil reducere forbruget og dermed være med til at forebygge plastforurening.

Naalakkersuisut vil desuden gennemføre følgende initiativer:

- > Naalakkersuisut vil indføre et forbud mod tynde plastposer senest i 2023.
- > Naalakkersuisut vil i 2022-2023 gennemføre en national informationskampagne om plastposer og i den forbindelse udlevere bomuld eller genanvendt plast. Informationskampagner er yderligere beskrevet i Fokusområde 6.

5.1.1 MILJØAFGIFT PÅ BÆREPOSER MED HANK

Omhandler

Plastbæreposer med hank i supermarkeder og detailhandlen.

Handlinger/aktiviteter

Der er pålagt en afgift på 3 kroner på plastbæreposer med hank. Afgiften er trådt i kraft d. 20. november 2019.

Litteraturstudier viser, at en afgift på plastposer i en række lande har fået folk til at ændre adfærd. Mængden af plastposer er faldet, idet forbrugeren vælger mere genbrugelige løsninger, såsom at genbruge plastposen flere gange eller at anvende en stofpose.

Afgiften er udformet som en indførselsafgift. Indførselsafgifter har den fordel, at det er relativt simpelt at tilføje en varegruppe i skattegrundlaget. Tidligere interview med

3,5 - 5 mio. plastbæreposer

Afgift

1,75-2,5 mio. plastbæreposer

Skattestyrelsen har eftervist, at indførselsafgifter er at foretrække på grund af mindre administration. Indførselsafgiften er pålagt virksomhederne, som derefter forventes at pålægge forbrugerne afgiften gennem forhøjede priser på plastposer.

Mål

Naalakkersuisuts mål er, at afgiften skal tilskynde en adfærdsændring blandt borgere mod en reduktion i forbruget af bæreposer. Begrænsningen af forbruget vil således reducere forureningen forbundet med plastposer.

Indtægten fra afgiften på plastbæreposer går i dag til Landskassen. På sigt kan det overvejes, om afgiften skal øremærkes til Miljøfonden, så indtægten kan anvendes til miljøprojekter, der reducerer de skader, som plast har påført naturen. Provenuet kan også medfinansiere initiativer til bedre bortskaffelse af affald og plast.

Forhold til lovgivning

Initiativet er gennemført i forbindelse med Finansloven for 2020.

Overordnede økonomiske konsekvenser

Afgiften er fastsat til 3 kroner pr. pose, hvilket forventes at resultere i et afgiftsprovener på **ca. 5,25-7,5 millioner kroner** og et forventet fald i antallet af plastposer til ca. 1,75-2,5 millioner stk.

Indførselsafgiften på bæreposer medfører ikke store administrative konsekvenser for det offentlige.

Afgiften forventes umiddelbart at medføre et provenutab for erhvervslivet (dagligvarebutikkerne og detailhandlen), da der vil blive solgt færre plastposer. Det forventes dog, at dagligvarebutikkerne vil kunne hjemtage en mindre del af tabet igennem et øget salg af genbrugelige alternativer. Det er sandsynligt, at erhvervslivets afkasttab i sidste ende vil blive overført til forbrugerne, og at avancen for erhvervslivet dermed forbliver uændret.

Ændringen kan både betyde lavere og højere omkostninger for borgerne. De borgere, som vælger at anvende en genan-

vendelig pose, vil opleve en reduceret omkostning, og de borgere, som har et uændret højt forbrug af plastposer, vil opleve en øget omkostning.

Overordnede miljømæssige betragtninger

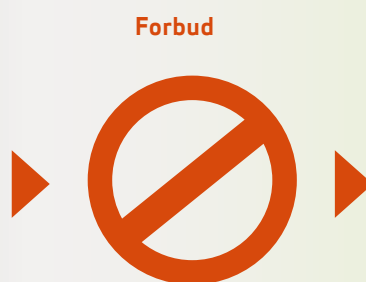
Der forventes at være en stigning i salget af alternative poser, som vil påvirke miljøet positivt, hvis poserne genanvendes tilstrækkeligt mange gange. Det er vigtigt, at et stort forbrug af plastposer ikke erstattes af et stort forbrug af f.eks. muleposer. Dette skift skal sikres gennem målrettede kampagner, hvor der er fokus på, at forbrugere skal genbruge såvel plastposer som de mere genbrugelige alternativer. Der forventes et øget forbrug af almindelige skraldeposer, idet plastbæreposerne forventes anvendt flere gange til indkøb, inden de eventuelt anvendes som skraldeposer.

Afgiften og dermed reduktionen i antallet af plastbæreposer forventes at betyde, at der i nærmiljøet vil være færre plastbæreposer, der skal håndteres som affald. Dette forventes at begrænse mængden af plastposer i naturen og langs kysterne. Det forventes således, at initiativet vil forbedre miljøet både fysisk og visuelt. I forhold til turisme vil det også have en positiv effekt, at der er færre bortfløjne plastposer, der skæmmen naturen og bybilledet.

Afgiften forventes at medføre en **50 %** reduktion i antallet af plastposer fra 3,5-5 millioner til 1,75-2,5 millioner årligt. Ved en halvering vil reduktionen i CO₂-udledning fra produktionen af plastposer være på **105-150 tons**.²² Reduktion i CO₂-udledning fra forbrænding af plastposer vil være på **110-157 tons**.²³ Ifølge tal fra Brugseni er der dog kun set et fald på cirka 12 % af det samlede salg af bæreposer i første halvdel af 2020.

22 En pose vejer i gennemsnit 20 gram (en rimelig god pose i dagligvarebutikkerne). Der udledes ca. 40 kg CO₂-ækv./670 poser svarende til ca. 60 g CO₂-ækv. pr. pose. Dette er under antagelse af, at materialet er PE¹³. Med et fald i antal poser på 1,75-2,5 millioner stk./år vil det svare til en årlig CO₂-besparelse på 105-150 ton CO₂.

23 Der er et energiindhold på 35 MJ/kg eller 9,72 kWh/kg i plast. Der udledes 3,14 kg CO₂ pr. kg plast. En plastpose vejer 20 gram og udleder dermed 63 gram CO₂. Dette svarer til en samlet ekstra CO₂-udledning på 110-157 ton ved bortskaffelse af 1,75-2,5 millioner færre plastposer.

Mange tynde emballage plastposer**Færre tynde plastposer****5.1.2 FORBUD MOD TYNDE EMBALLAGEPLASTPOSER****Omhandler**

I en række butikker ligger der ved kassen tynde plastposer (blandt andet rulleposer på < 15 my) gratis til rådighed for forbrugerne. Dette gør, at en del varer, som allerede er emballerede bliver pakket i endnu et tyndt lag plast, inden de puttes i indkøbsposen eller tasken.

Handlinger/aktiviteter

Naalakkersuisut vil arbejde for, at der indføres et forbud mod tynde plastposer (under 15 my) inden udgangen af 2023. Tynde plastposer, som anvendes af hygiejniske grunde, skal dog undtages fra forbuddet. Inden forbuddet træder i kraft, skal der være dialog med supermarkeds kæder og butikker i forhold til at informere om formålet med at forbyde de tynde plastposer.

I Danmark er poser til frugt og grønt fritaget fra forbuddet af hygiejniske grunde. Det kan være svært for forbrugeren at forstå, at poserne alene må bruges til frugt og grønt. Det er derfor vigtigt, at de tynde poser kun skal ligge ved frugt og grønt, og at offentligheden og erhverslivet er velinformeret om formålet med forbuddet.

Mål

Naalakkersuisuts mål er at medvirke til, at forbruget af tynde plastposer begrænses mest muligt. En begrænsning i forbruget vil reducere forureningen forbundet med plastposer.

Forhold til lovgivning

Forbuddet skal vedtages via lovgivning.

Overordnede økonomiske konsekvenser

Forbuddet har begrænsede økonomiske konsekvenser, da plastposerne oftest udleveres gratis af detailhandlen. Detailhandlen vil opleve en reduktion i omkostningerne til køb af de tynde poser. Borgerne vil ikke opleve en økono-

misk forbedring, da poserne er gratis, men de vil eventuelt opleve en forringelse i forhold til serviceniveau. Ofte er anvendelsen af de tynde plastposer dog unødvendig, og Naalakkersuisut vil arbejde for, at de tynde plastposer fortsat er tilladte, når det er vigtigt af hygiejniske grunde.

Overordnede miljømæssige betragtninger

Et forbud mod tynde plastposer vil betyde meget få eller ingen tynde plastposer i nærmiljøet og dermed få poser til håndtering. Reduktionen af plast i forbindelse med forbud mod tynde plastposer vil være mindre end for plastbæreposer. Tynde plastposer udgør mængdemæssigt en mindre andel end plastbæreposerne. Det vil dog understøtte, at mængden af plastposer i naturen og langs kysterne reduceres, da tynde plastposer generelt lettere blæser væk. Tiltaget vil forbedre miljøet både fysisk og visuelt. Færre bortfløjne plastposer vil have en positiv effekt på at sikre en ren natur til gavn for befolkningen og turismen.

5.2 Fokusområde 2

Natrenovationsposer

Plastposer til natrenovation anvendes ved ca. 5.200 WC-spande i hele landet.

Problemstilling

Håndtering af natrenovation er et kommunalt ansvarsområde. Naalakkersuisut har dog fokus på at støtte kommunerne i forhold til at få fundet bedre og mere tidssvarende løsninger. Der har derfor de seneste år, med støtte fra Naalakkersuisut, været igangsat en række kommunale pilotprojekter med henblik på at finde alternativer til den nuværende løsning med natrenovationsposer.

I det nuværende system indsamles natrenovationsposerne, og indholdet tømmes ud i havet, hvorefter natrenovationsposer skal forbrændes på et forbrændingsanlæg. Hvis der ikke er et velfungerende forbrændingsanlæg, bliver poserne ofte efterladt på dumpene. Når poserne efterlades på dumpene, er der risiko for, at plastposerne blæser væk, og dermed forurener havmiljøet eller naturen.

I forbindelse med etableringen af de to nye nationale forbrændingsanlæg i Sisimiut og Nuuk vil det være muligt at planlægge en opsamling, emballering og transport af de tømte natrenovationsposer til de nationale anlæg, således at det sikres, at poserne bliver afbrændt på forsvarlig vis.

Mængden i dag

Det skønnes, at der anvendes ca. 471.600 natrenovationsposer hvert år, hvilket udgør en mængde på ca. 57 tons plast.²⁴ Der er ingen opgørelser over, hvor meget af dette plast, der deponeres på dumpe, eller hvor meget der afbrændes på forbrændingsanlæg.

Initiativer

Naalakkersuisut vil støtte etableringen af den nationale affaldsløsning, så det sikres, at natrenovationsposerne fra hele landet kan blive afbrændt på forsvarlig vis. Via Miljøfonden er der givet tilsagn om 50 millioner kroner til etablering af den nationale affaldsløsning.

For fokusområde 2 om natrenovationsposer vil Naalakkersuisut desuden gennemføre følgende initiativ:

- › Naalakkersuisut vil sammen med kommunerne fortsat undersøge alternativer til det nuværende natrenovationssystem. Naalakkersuisut vil derfor igennem Miljøfonden støtte kommunale projekter på natrenovationsområdet.

5.2.1 UNDERSØGELSE AF ALTERNATIVER TIL DET NUVÆRENDE NATRENOVATIONSSYSTEM**Omhandler**

Reducering af forbruget af plastposer til natrenovation.

Handlinger/aktiviteter

Gennem Miljøfonden er der afsat midler til projekter vedrørende etablering eller opgradering af natrenovationsløsninger. Det skal være løsninger, der både reducerer forbruget af plastposer og tager højde for hygiejne og anvendeligheden i dagligdagen. I 2020 er der givet tilsagn om støtte fra Miljøfonden til syv projekter vedrørende etablering eller opgradering af natrenovationsløsninger, i alt 1,9 millioner kroner.

Fossile plast natrenovationsposer**Viden om alternativer til det nuværende system**

Et muligt alternativ, der er ved at blive undersøgt nærmere, er brugen af WC-spande uden plastposer. Miljøfonden finansierer således på nuværende tidspunkt et pilotprojekt med spande i Kommuneqarfik Sermersooq. Ideen er at benytte plastspande uden poser, som tømmes, vaskes og herefter stilles tilbage hos brugerne. Der er i projektet fokus på, at der skal være mindst mulig manuel håndtering for også at forbedre arbejdsvilkårene og de hygiejniske aspekter.

Miljøfonden støtter desuden et forsøg i Qaanaaq med brug af komposteringstoiletter. Det er toiletter, der ikke bruger vand.

Overordnede økonomiske konsekvenser

De nuværende undersøgelser og pilotprojekter finansieres via Miljøfonden. En større ændring i natrenovationspose-systemet kan betyde øgede udgifter for kommunerne alt efter, hvilken løsning den enkelte kommune i givet fald vælger. Omfanget af disse udgifter kan vurderes, når undersøgelse og projekternes konklusion foreligger. Håndtering af natrenovation er et kommunalt ansvarsområde.

Overordnede miljømæssige betragtninger

En udskiftning af plastposerne til et mere miljøvenligt alternativ vil kunne medføre en nedbringelse af bortfløjne plastposer langs kysten og tæt ved de bynære områder. Det vil herudover skabe et bedre visuelt miljø både for lokale og for turister. Indtil et bedre alternativ er fundet vil den fremtidige nationale affaldsløsning understøtte, at natrenovationsposerne emballeres og transporteres til forbrænding, og dermed reduceres mængden af plast i naturen og havmiljøet.

Det er vigtigt at sikre, at de alternativer, der undersøges, er mere miljøvenlige end de nuværende løsninger.

5.3 Fokusområde 3 Engangsplastprodukter

Omhandler

Engangsservice, vatpinde, sugerør, omrøringspinde, stænger til balloner og engangskopper.

Problemstilling

Engangplastprodukter såsom vatpinde, ballonpinde, engangsservice og sugerør udgør ifølge EU-Kommissionen omkring 70 % af det affald, der bliver fundet på de europæiske strande. Undersøgelser gennemført i Grønland viser tilsvarende, at engangplastprodukter er med til at forurene vores natur og havmiljø med plast.

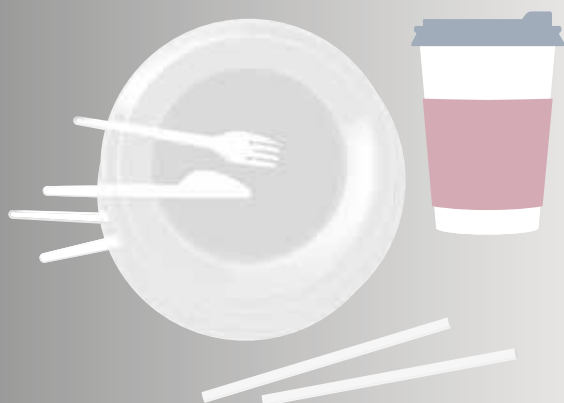
Mængden i dag

Den årlige import af engangsservice af plast estimeres at være ca. 10,5 tons.²⁵ For øvrige produkter af engangplast er mængden på nuværende tidspunkt ukendt.

Mulige initiativer

For fokusområde 3 om engangplastprodukter vil Naalakkersuisut igangsætte følgende initiativ:

- > Naalakkersuisut vil arbejde for, at der i 2023 indføres et forbud mod en række engangplastprodukter, heriblandt vatpinde, ballonpinde, engangsservice og sugerør. Forbuddet planlægges gennemført parallelt med et tilsvarende forbud i EU.

Mange engangsplastprodukter**Forbud****Ingen engangsplastprodukter****Handlinger/aktiviteter**

Distribution af engangsplastprodukter forbydes i 2023. Inden forbuddet træder i kraft vil Naalakkersuisut gå i dialog med detailhandlen og dagligvarebutikker for at informere om hensigten med at forbyde engangsplastprodukterne. Det er vigtigt, at både kommuner, detailhandel og borgere inddrages i gennemførelsen af initiativet.

Mål

Forbuddet skal understøtte en adfærdsændring i samfundet, således at der benyttes alternativer til engangsplastprodukter. Begrænsningen af forbruget af engangsplastprodukter vil begrænse plastforureningen af naturen.

Forhold til lovgivning

Et forbud mod de pågældende engangsplastprodukter skal indarbejdes i eksisterende lovgivning eller ny lovgivning.

Overordnede økonomiske konsekvenser

Et forbud vil umiddelbart medføre et provenutab for erhvervslivet (dagligvarebutikkerne og detailhandlen), da butikkerne ikke længere kan sælge en række engangsplastprodukter. Det forventes dog, at dagligvarebutikkerne vil kunne hjemtage en stor del af tabet igennem et øget salg af mere miljøvenlige alternativer. Forbrugerne kan opleve højere priser på alternativerne til engangsplastprodukterne. Til gengæld vil en række af disse alternativer kunne anvendes flere gange, hvilket kan medføre en besparelse for forbrugerne, hvis de vælger en mere miljøvenlig adfærd.

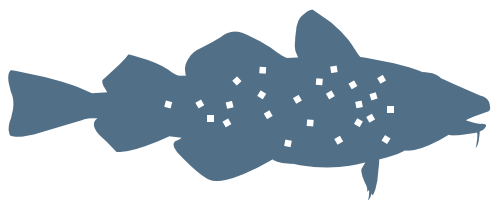
Overordnede miljømæssige betragtninger

Forbuddet mod engangsplastprodukterne vil betyde en begrænsning af plastforureningen i naturen, samt at en mindre mængde plastaffald skal håndteres.

5.4 Fokusområde 4

Mikroplast

Mikroplast er små stykker, partikler og fibre af plast, der måler fra 5 mm og ned til størrelsen på et sandkorn (1 nm). Der skelnes typisk mellem to typer mikroplast. Primær mikroplast er ofte bevidst tilsat i kosmetik, rengøringsmidler og visse tekstiler. Sekundær mikroplast bliver udledt af større stykker plast. Det kan forekomme ved brug og slid af materialer eksempelvis tøj, der vaskes, bildæk, der slides, eller det kan stamme fra større stykker plast, der nedbrydes til mikroplast i naturen.

Problemstilling

Mikroplast findes mange steder i vores hverdag, og mikroplast havner ofte i havene og langs kystområder, da det eksempelvis spredes med spildevandet. Mikroplast kan også opstå ved, at mistede fiskenet eller andet plastaffald bliver nedbrudt i havet.

Mikroplast driver rundt i havene og indtages af både fugle og andre havdyr med skadelige virkninger til følge. Undersøgelser foretaget i Grønland i 2016-2017²⁶ viste, at ca. 65 % af det plast, der blev fundet i maverne på mallemukker, var mikroplast. Samtidig viste undersøgelserne, at ca. 85 % af fuglene indeholdt en eller anden form for plast i mavesækken.

Mikroplast kan begrænses i havmiljøet og langs kysterne ved etablering af spildevandsrensning eller ved at forebygge forekomsten af mikroplast.

Mængden i dag

Mængden af mikroplast i havmiljøet kan ikke umiddelbart opgøres.

Initiativer

Naalakkersuisut præsenterede i første udkast af indsatsplanen for nedbringelse af forbruget af plast to indsatser vedrørende mikroplast i henholdsvis kosmetiske produkter og rengøringsmidler. Efter den offentlige høring er disse ikke medtaget, da det ikke forventes realistisk at sætte specifikke krav til import af disse produkter. EU forventes at indføre producentansvar til disse produkter, således mikroplast ikke tilsættes i produkterne.²⁷ Dette kan forventes at medføre færre kosmetikprodukter og rengøringsmidler med mikroplast til salg i Grønland.

For fokusområde 4 om mikroplast vil Naalakkersuisut derimod gennemføre følgende initiativer:

- › Naalakkersuisut vil undersøge muligheden for at mindske udledning af mikroplast fra kunstgræsbaner.
- › Naalakkersuisut vil undersøge muligheden for at etablere simpel spildevandsrensning samt afdække omkostningerne forbundet hermed.
- › Til Forårssamlingen 2021 fremlægger Naalakkersuisut desuden en indsatsplan for efterladt fiske-, fangst- og jagtudstyr. Denne indsatsplan skal være med til at mindske mængden af mistede fiskenet i havet, hvilket vil betyde mindre mikroplast i havet.
- › Derudover er Naalakkersuisut i gang med at undersøge hvilke tiltag, herunder pant på cigaretskod, der kan iværksættes for at reducere mængden af henkastede cigaretskod. Cigaretskod indeholder plastmateriale. Derfor nedbrydes cigaretskod over tid til mikroplast som forurener i naturen.

²⁶ KNR: "Det flyder med plastik i de grønlandske farvande", 7. november 2017.

²⁷ ECHA: "Background Document to the Opinion on the Annex XV dossier proposing restrictions on intentionally added microplastics", 2020.

5.4.1 MINDRE UDLEDNING AF MIKROPLAST FRA KUNSTGRÆSBANER

Omhandler

Mikroplast i vandmiljøet.

Handlinger/aktiviteter

Kunstgræsbaner har en stor positiv betydning for fritidsaktiviteterne. Kunstgræsbanerne udleder dog mikroplast. Naalakkersuisut vil i et samarbejde med kommunerne undersøge mulighederne for at mindske udledningen af mikroplast fra kunstgræsbaner i landet.

Naalakkersuisut vil samarbejde med kommunerne for at undersøge, om der vil være afværgende tiltag, der kan mindske udledningen af mikroplast fra kunstgræsbaner. De afværgende tiltag kan blandt andet være en flisekant, børstestation til sko eller lignende ved kunstgræsbanerne. Finansiering af tiltagene kan ske igennem Miljøfonden, hvor der kan søges om midler til fremtidige projekter.

Kommunerne kan opnå en besparelse i indkøb af topfyldmateriale, hvis der laves afværgende tiltag. Tiltagene vil gøre det muligt at føre tabt topfyldmateriale tilbage på kunstgræsbanerne.

Udover et samarbejde med kommunerne, skal der være informationskampagner til borgere, der benytter kunstgræsbanerne.

I alt vurderes det, at en standard fodboldkunstbane (68m*105m) udleder 1,5-2,5 tons gummigranulat om året til naturen.²⁸ Dog er flere kunstgræsbaner i landet mindre end en standard fodboldbane. Samtidig vurderer EU's kemikalieagentur (ECHA), at en kunstgræsbane udleder 1-4 % om året af den totale mængde topfyld.²⁹

Naalakkersuisut vurderer ud fra disse oplyste mængder, samt oplysninger fra landets kommuner om kunstgræsbanerne i landet, at der udledes ca. 9-35 tons gummigranulat fra landets 23 kunstgræsbaner. Heraf må det formodes, at størstedelen ender i naturen eller vandmiljøet.

Mål

Det er Naalakkersuisuts mål, at kunstgræsbanerne skal forurene mindre, uden det påvirker brugen af kunstgræsbanerne.

Forhold til lovgivning

Initiativet kræver ingen ny lovgivning.

Overordnede økonomiske konsekvenser

Initiativet kan være forbundet med en mindre økonomisk udgift for landets kommuner. Såfremt det besluttes at lave afværgende tiltag, i samarbejde med kommunerne, vil der være et engangsbeløb til etablering af tiltagene. Kommunerne kan igennem Miljøfonden søge støtte til afværgende tiltag for at undgå udslip af gummigranulat fra kunstgræsbaner.

Overordnede miljømæssige betragtninger

Det er vigtigt at sikre, at alternativer til kosmetik, der indeholder mikroplast, er mere miljøvenlige. Ved at gennemføre et forbud mindskes mængden af mikroplast i spildevandet. Det vil medføre en mindre mængde i havet og dermed i økosystemet.

Gummigranulat fra kunstgræsbaner er kilde til forurening af drikke- og hav-vand. Det nære vandmiljø vil derfor få tilført mindre mikroplast og færre skadelige kemikalier.

²⁸ ibid.

²⁹ ECHA: "Annex to Background Document to the Opinion on the Annex dossier proposing restrictions on intentionally added microplastics". 2020.

Ingen spildevandsrensning
i forhold til mikroplast

Vidensopbygning

Relevante pilotprojekter
kan gennemføres

5.4.2 VIDENSOPBYGNING OM SIMPLE SPILDEVANDSLØSNINGER

Omhandler

Mikroplast i spildevandet.

Handler/aktiviteter

Naalakkersuisut vil opbygge viden om fordele og ulemper ved simple spildevandsløsninger. Ideen er at undersøge, om der er mulighed for en simpel rensning af spildevandet gennem spildevandsfiltre. En undersøgelse kan også være med til at indsamle data fra diverse sammenlignelige lande vedrørende spildevandsløsninger.

Der vil være behov for en dataindsamling for at kunne påbegynde undersøgelsen. Undersøgelsen vil kræve samarbejde med kommuner og forskningsinstitutioner. Det skal også overvejes, hvordan den indsamlede viden skal anvendes i praksis og i forhold til at nå målet om en reduktion af mikroplast.

Mål

Det er Naalakkersuisuts mål, at undersøgelsen skal indsamle viden om fordele og ulemper ved rensning af spildevandet

igennem simple spildevandsfiltre. Undersøgelsen skal bidrage til, at Naalakkersuisut og kommunerne opbygger viden om bedre spildevandsløsninger. En bedre spildevandsløsning vil føre til mindre udledning af mikroplast til havet.

Forhold til lovgivning

Initiativet kræver ingen ny lovgivning.

Overordnede økonomiske konsekvenser

Det kræver økonomiske midler og persontimer at lave en dybdegående undersøgelse af omkostningerne ved simple spildevandsløsninger. Omkostningerne vil afhænge af omfanget af undersøgelsen. Undersøgelsen vil blive gennemført indenfor Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø eksisterende økonomiske ramme.

Overordnede miljømæssige betragtninger

En undersøgelse af fordele og ulemper ved rensning af spildevandet gennem simple spildevandsfiltre vil i fremtiden kunne understøtte en reduktion i mængden af mikroplast i havet og langs kysten.

5.5 Fokusområde 5

Plast fra fiskerierhvervet

Plast fra fiskerierhvervet er et område, der er særlig fokus på i lande, hvor der er meget fiskeri. Plast fra fiskeri er blandt andet fiskenet, fiskekasser, andre fiskeredskaber af plast samt emballageplast og plast fra den generelle husholdning på fartøjerne.

Problemstilling

Plast fra fiskerierhvervet findes primært langs kysterne og i havet, idet plasten enten er bortskaffet/mistet direkte fra fiskefartøjer i havet eller dumpet/mistet langs kysten. Undersøgelser fra Aarhus Universitet (SUMAG)³⁰ viser, at i Vestgrønland udgør plast fra fiskerierhvervet ca. 20 % af det plast, der er fundet langs kysterne og i havet, mens det i Østgrønland udgør mere end halvdelen.

Dumpet plast fra fiskerierhvervet udgør en visuel forurening. Plasten fra fiskerierhvervet nedbrydes meget langsomt, bliver på sigt nedbrudt i små fragmenter til mikropplast og har skadelig virkning på miljøet.

Fokusområde 5 vil primært fokusere på overordnede tiltag i relation til håndtering og minimering af affaldet fra fiskerierhvervet.

Mængden i dag

Mængden af fiskenet og andre fiskeredskaber af plast, som er mistet eller dumpet i naturen, er ikke eksakt opgjort. Det er konstateret, at mellem 20 og 50 % af det samlede plast, der er fundet i havet og langs kysterne, stammer fra fiskerierhvervet.

Mulige initiativer

For fokusområde 5 om plast fra fiskerierhvervet gennemfører Naalakkersuisut gennemføre følgende initiativ:

- > Naalakkersuisut vil undersøge muligheden for at etablere bortskaffelsesmuligheder for plast i alle havne senest i 2023.

Til Forårssamlingen 2021 fremlægger Naalakkersuisut desuden en indsatsplan for tabt og efterladt fiske-, fangst-, og jagtudstyr i landet. Denne indsatsplan skal være med til at mindske antallet af dumpede fiskenet i havet.

³⁰ Oplæg af Jakob Strand (Aarhus Universitet): "Undersøgelser af maritint affald i Grønland", 2018 på Hold Norge Rent konference.

5.5.1 FORBEDRE BORTSKAFFELSESMULIGHEDER FOR PLAST I HAVNE

Omhandler

Plast fra fiskerierhvervet.

Handlinger/aktiviteter

Naalakkersuisut vil undersøge muligheden for at etablere bedre bortskaffelsesmuligheder for plast i havnene. Målet er at minimere de geografiske afstande for bortskaffelse af plastaffald fra fiskerierhvervet.

Naalakkersuisut vil undersøge muligheden for at etablere bedre bortskaffelsesmuligheder igennem initiativer såsom "Fishing For Litter", der bruges i andre lande. Ideen er, at fiskerne eksempelvis modtager big bags til indsamling af plast, og de kan efterfølgende indlevere disse gratis i containere på havnen. Når fiskere fanger plast eller tabte fiskeredskaber, skal det være let at indsamle disse og kom-

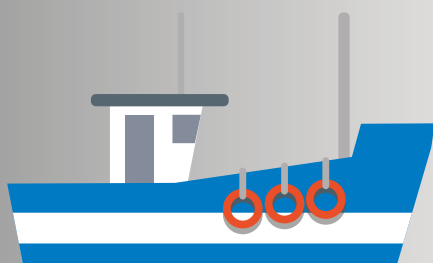
me af med plasten på korrekt vis. Ved at involvere fiskere kan initiativet "Fishing For Litter" være med til at reducere mængden af plast i havet.

Etablering af bortskaffelsesmuligheder for plast i havne skal ses i sammenhæng med beslutningen om at transportere alt affald fra byer og bygder til to nye nationale forbrændingsanlæg. Transportløsningen vil også kunne omfatte den indsamlede plast i havnene.

Ved at der sikres gode indsamlings- og bortskaffelsesmuligheder for plast i havnene, forventes det, at mængden af plast i naturen fra fiskerierhvervet blive reduceret.

Der vil være behov for at planlægge en ordning i de større og mindre havne og sikre, at der indsamles plast. Der skal som en del af undersøgelsen af denne løsning indhentes erfaringer om, hvordan "Fishing For Litter"-initiativet administreres i andre sammenlignelige lande.

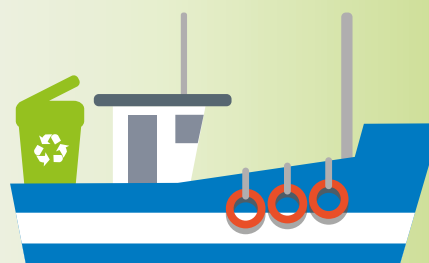
Begrænset viden om indsamling af fiskegrej af plast

Vidensopbygning

Øget indsamling af fiskegrej af plast

Mål

Det er Naalakkersuisuts mål, at bedre bortskaffelsesmuligheder i havne skal medvirke til at øge indsamlingen af plast og sikre, at plast ikke efterlades i vores hav og natur. Når vi finder plast i vores natur og havmiljø, skal det være nemt at opsamle og aflevere dette. Ordningen forventes at kunne reducere forureningen forbundet med plast fra fiskerierhvervet.

Forhold til lovgivning

Undersøgelsen kræver ikke ny lovgivning.

Overordnede økonomiske konsekvenser

Udgifter til undersøgelsen af etablering af "Fishing for Litter" i Grønland vil blive afholdt indenfor Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø eksisterende økonomiske ramme. Undersøgelsen skal afdække de økonomiske konsekvenser forbundet med etableringen af en sådan ordning.

Overordnede miljømæssige betragtninger

Opsamling og bortskaffelse af plast fra fiskerierhvervet vil medføre en reduktion af plast i havet og langs kysterne. Lokalt vil det betyde, at mindre plast fra fiskerierhvervet efterlades langs kysterne. Koordineret med den nationale affaldsløsning vil plastaffaldet blive indsamlet til forbrænding. Det vil visuelt give et renere miljø og mindske risikoen for, at det marine affald nedbrydes til mikroplast.

5.6 Fokusområde 6

Informationskampagner

Omhandler

Naalakkersuisut vil gennemføre nationale informationskampagner for at fremme en holdningsændring, der medfører en reduktion af unødvendigt plastforbrug hos detailhandel, virksomheder og borgere.

Handlinger/aktiviteter

Naalakkersuisut lægger stor vægt på løbende at gennemføre informationskampagner, som har fokus på at sikre, at vi passer godt på vores natur og miljø. Naalakkersuisut har derfor blandt andet gennemført kampagnen "Naturens Superhelte". Det er vigtigt via målrettede informationskampagner at forklare og synliggøre formålet med initiativerne vedrørende reduktion af forbruget af plast.

Viden og holdningsbearbejdning er vigtig, da øget viden om eksempelvis plastens skadelige konsekvenser for miljøet kan føre til en mere miljøvenlig adfærd, hvor vi er opmærksomme på at reducere unødvendigt plastforbrug og sikre, at vores plastaffald ikke havner i naturen eller havmiljøet.

Samtidig har plast også gode egenskaber, som eksempelvis kan forlænge fødevarers holdbarhed, så vi undgår madspild, hvorved vi sparer brændstof og udleder mindre CO₂. Det er således vigtigt, at kampagner målrettes de plastindsatser, som ud fra et miljøperspektiv giver mening.

Naalakkersuisuts informationsindsatser skal målrettes forskellige grupper, herunder borgere, det offentlige, detailhandlen, producenter mv., og kampagnerne skal gennemføres i samarbejde med relevante aktører og interessenter.

Mål

Målet med oplysningskampagnerne er generelt at sikre en hensigtsmæssig adfærd i forhold til natur og miljø, herunder i videst mulig omfang begrænse forbruget af plast samt sikre, at plast (og andet affald) håndteres og bortskaffes korrekt.

Forhold til lovgivning

Initiativet kræver ingen ny lovgivning.

Overordnede økonomiske konsekvenser

Initiativet kræver økonomiske midler og persontimer til at planlægge, designe og udføre informationskampagnerne. Omkostningerne vil afhænge af omfanget af informationskampagnerne (reklamer i fjernsyn, brochure, vejledninger mm.), ligesom økonomien påvirkes af, om der anvendes koncepter, der allerede er udviklet, såsom "Naturens Superhelte". Finansieringen af kampagnerne forventes afholdt indenfor Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø's eksisterende økonomiske ramme.

Overordnede miljømæssige betragtninger

Informationskampagnerne skal medføre et reduceret forbrug af plast og en forståelse for formålet med de forskellige plastreducerende initiativer, som indgår i denne handlingsorienterede indsatsplan. Samtidig er målet, at kampagnerne skal bidrage til, at plast (og andet affald) bortskaffes korrekt, og dermed at mængden af plast og andet affald henkastet i naturen reduceres. Endvidere skal informationskampagnerne videregive information til forbrugere om brugen af mere miljøvenlige alternativer og opfordre til mere miljøvenlig adfærd.

6. Internationale samarbejder

Det er vigtigt, at Grønland arbejder i internationale fora. Der bør fortsat koordineres og indgås aftaler med andre nordiske landes regeringer igennem Nordisk Ministerråd og Arktisk Råd.

Det er vigtigt da den erfaringsopsamling og viden, der ligger hos andre lande og organisationer, bør deles og anvendes af alle med det mål at reducere plast-mængden. Det vil ligeledes være muligt at opnå synergieffekter af tiltagene ved samarbejder. Eksempelvis vil et internationalt initiativ omkring forbud eller afgifter på plastposer betyde, at flere virksomheder vil producere alternativer, og dermed vil prisen på disse blive mere fordelagtig for forbrugere og detailhandel.

INTERNATIONALE PARTER

Grønlands Selvstyre er meget engageret og deltager aktivt i fora og organisationer, som arbejder målrettet med forurening, plast og affald i det arktiske miljø. Disse er blandt andet:

- > Arktisk Råd
- > Nordisk Ministerråd
- > OSPAR (en forkortelse af Oslo og Paris Konventionen)
- > EU

En lang række andre internationale organisationer arbejder ligeledes på at mindske forbruget af plast, herunder ek-

sempelvis UNEA (United Nations Environment Assembly), IMO (International Maritime Organization) og HELCOM (Baltic Marine Environment Protection Commission). I det følgende beskrives de internationale organisationer og fora, som Naalakkersuisut deltager aktivt i.

ARKTISK RÅD

Naalakkersuisut deltager i flere af Arktisk Råds arbejdsgrupper. Arktisk Råd består af otte lande, herunder Kongeriget Danmark. I Arktisk Råd er der et forpligtende samarbejde omkring beskyttelse af det arktiske miljø (dyre- og plante-liv). Det omfatter også en bæredygtig udvikling i Arktis i forhold til økonomi, infrastruktur, uddannelse, sundhed og turisme.

Der er en række arbejdsgrupper i Arktisk Råd, der arbejder for et bedre miljø og en bedre natur. En af arbejdsgrupperne, PAME (Protection of the Arctic Marine Environment), er i gang med at udarbejde en regional handlingsplan for nedbringelse af marint affald. Kongeriget Danmark er med til at udarbejde handlingsplanen, hvorfor Grønland aktivt er med til at sætte sit præg på denne. Handlingsplanen bliver udarbejdet i samarbejde med andre arbejdsgrupper, herunder CAFF (Conservation of Arctic Flora and Fauna) og AMAP (Arctic Monitoring and Assessment Programme).

NORDISK MINISTERRÅD

Nordisk Ministerråd er et samarbejde imellem Grønland, Danmark, Finland, Norge, Sverige, Åland, Island og Færøerne. Naalakkersuisut deltager ligeledes aktivt i Nordisk Ministerråd. Visionen er, at Norden skal blive den mest integrerede, konkurrence- og bæredygtige region frem mod år 2030. Miljø og klima er et af arbejdsområderne under Nordisk Ministerråd. Det omfatter, at der gennemføres studier, dataopsamling, udarbejdelse af tilstandsrapporter mv. indenfor miljø og klima i Norden og Arktis. Det inkluderer blandt andet de udfordringer, der ligger i forhold til plast og affald. I 2019 har Grønland tiltrådt en ministerklæring i Nordisk Ministerråd, som opfordrer til at intensivere den globale indsats mod marint affald. Der udgives årligt videnskabelige rapporter finansieret af Nordisk Ministerråd, og en af disse er blandt andet håndtering af plast og affald i forbindelse med fiskeri.

OSPAR

Naalakkersuisut deltager i OSPAR. OSPAR-kommissionen har eksisteret siden 1972 og består i dag af 15 regeringer og EU (i alt 16 parter), der har indgået en aftale om samarbejde. OSPAR-kommissionen arbejder primært med havmiljøet i det nordøstatlantiske område og de udfordringer, der er omkring forurening fra affald, gas- og olieindvinding, menneskelig aktivitet mv. OSPAR-kommissionen kommer med forslag til forbedringer af havmiljøet. OSPAR har blandt andet udarbejdet en regional handlingsplan for at mindske marint affald, som indeholder ambitiøse initiativer. Grønland er i dag repræsenteret igennem Kongeriget Danmark.

EU

EU arbejder med at sikre samme standarder og krav for medlemslandene omkring miljøforhold og specifikt omkring plastproblematikken. Der er iværksat tiltag til reduktion af plast, som kan understøtte de enkelte landes egne initiativer. En væsentlig del af den plast, der anvendes i Europa og de nordiske lande, er produceret af virksomheder i EU. EU er derfor en vigtig samarbejdspartner, når det gælder indkøb og reduktion af plastprodukter.

OPSAMLING

Som det fremgår, er der en række internationale og regionale organisationer og fora, som Grønland deltager i, omkring reduktion af plast og miljøbelastning. Det sker dels i forhold til at opsamle viden og følge udviklingen (med henblik på at anvende dette lokalt) og dels ved at kunne påvirke og foreslå aktiviteter og initiativer, som understøtter reduktionen af plast i Arktis og dermed også i nærmiljøet.

7. Afrunding

PROBLEMSTILLING

Der er en række udfordringer med plast, både nationalt og internationalt. Plast findes i naturen, langs kyster og i havet, og mængden har været stigende de sidste år. En stor del af plasten består af poser, emballage, fiskenet, flasker, engangsservice, kosmetik og rengøringsmidler. Plasten skaber en visuel forurening samtidig med, at den forringer vilkårene for dyrelivet og miljøet. Det er en udfordring nationalt og internationalt at få reduceret mængden af plast og dermed skabe et bedre miljø for dyr og mennesker.

STATUS

Det er ikke muligt at opgøre den samlede importerede mængde af plast. Det er heller ikke muligt at opgøre, hvor stor en mængde plast der ender som affald. Der er foretaget et skøn på de importerede mængder, både hvad angår plastposer, plastflasker og engangsservice af plast. Der er ligeledes foretaget et skøn på mængden af plast i affaldet. De store mængder af plast i naturen, herunder blandt andet spøgelsesgarn og fiskeredskaber, er ikke opgjort. En kortlægning kan gennemføres på sigt for at skabe et samlet overblik over plastmængderne.

I indsatsplanen for oprensning af spøgelsesgarn, bundgarn samt efterladte fangstredskaber på fangstområder i hele Grønland vil der blive foretaget en kortlægning af de områder, hvor plastaffald er blevet efterladt. De initiativer, der på nuværende tidspunkt er igangsat, omkring Miljøfonden, to nationale forbrændingsanlæg, muligheden for transportsystemer for affald fra alle byer og bygder samt etablering af fælleskommunalt affaldsselskab (ESANI) betyder, at der fremadrettet vil være en bedre mulighed for at registrere plastaffaldet og sikre den korrekte håndtering.

Nærværende indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast vil understøtte, at der gennemføres initiativer omkring plastproblematikken. Indsatsplanen indeholder derfor en række fokusområder, med tilhørende initiativer, der vil initiere, at de første skridt tages mod en reduktion i forbruget af plast. Samtidig er der fokus på en korrekt håndtering af det plastaffald, der i dag genereres.

INDSATSOMRÅDER

Indsatsområderne er valgt med baggrund i forbruget af plast og håndteringen af plastaffald. Endvidere skal initiativerne understøtte, at ambitionsniveauet ikke ligger under niveauet i EU, og der er hentet inspiration fra andre landes plasthandlingsplaner. Både hvad angår plastbæreposer, engangsservice, fiskenet og fiskeredskaber er det emner, som fylder en del i plastindsatsen i Europa og Norden. Derudover er der et særligt område i form af natrenovationsposer.

Initiativerne skal ses som tiltag, der implementeres skridt for skridt, således at det bliver overskueligt at starte en proces med reduktion af plast. Det kræver ressourcer at gennemføre initiativerne, både økonomisk og arbejdsmæssigt. De prioriteres og iværksættes derfor enkeltvis, så ressourcerne er til stede for at komme i mål.

KONTEKST

Der er særlige forhold, som gør sig gældende nationalt, der kan påvirke, at tiltag ikke er økonomisk eller miljømæssig fordelagtige. Det omfatter blandt andet, at der ikke eksisterer producenter af plastprodukter, at der ikke er genanvendelsesanlæg for plast, at affald, der skal genanvendes, skal transporteres til nabolande, og at der fortsat er udfordringer med drift af dumpe. Derfor er enkelte initiativer, der implementeres i udlandet, udeladt fra handlingsplanen. Dette gælder blandt andet initiativer vedrørende genanvendelse af plast, da disse ikke nødvendigvis har en fordelagtig miljømæssig effekt i Grønland.

Der skal ses på mulighederne for alternativer til plastprodukter, som ønskes undgået, og hvad konsekvenserne er økonomisk og miljømæssigt. For at nedbringe forbruget af plast skal der importeres andre produkttyper. Det kan have en fordyrende effekt i detailhandlen og dermed overfor forbrugerne.

Som udgangspunkt vil den nationale affaldsløsning betyde, at alt brændbart affald kan indsamles til forbrænding i to nationale anlæg med energiodnyttelse. Det giver mulighed for, at brændbart affald fra byer og bygder uden forbræn-

dingsanlæg, emballeres og transporteres til et de to forbrændingsanlæg. Dette vil reducere mængden af bortfløjen plast fra dumpe, som havner i naturen og havet.

INTERNATIONALT

Plast bevæger sig over landegrænser, hvilket forskellige studier fra OSPAR, Arktisk Råd m.fl. også viser. Derfor kan Grønland ikke stå alene med udfordringen omkring reduktion af plast. Det er vigtigt fortsat at indgå i de internationale samarbejder og sikre indflydelse på de tiltag, der besluttes og gennemføres.

SAMLET SET

Samlet set er det væsentligste for nærværende indsatsplan for nedbringelse af forbruget af plast:

- › At initiativerne fører til en adfærdsændring i samfundet, som mindsker forbruget af plast.
- › At initiativerne fører til forbud, som mindsker importen af plast.
- › At initiativerne fører til forbedret håndtering af plastaffald, som resulterer i mindre plast i naturen og havet.

8. Bilag

8.1 Relevante plasthandlingsplaner

DANMARK

Plastik uden spild – Regeringens plastikhandlingsplan. Publiceret december 2018. Udarbejdet af Miljø- og Fødevareministeriet. Indeholder 23 initiativer.

ISLAND

Handlingsplan for nedbringelse af plast. Publiceret 29. oktober 2018. Udarbejdet af en gruppe af udvalgte politikere, rådgivere, medlemmer fra affaldssektoren, forbundet for islandske kommuner, arbejdsgiverforbundet, forbrugerrådet, miljøorganisationer samt havforskningsinstituttet. Indeholder 3 overordnede initiativer, der hver indeholder 4-8 målsætninger. Det offentligt tilgængelige dokument er kun et udkast, og det vides ikke, hvornår den bliver endeligt vedtaget.

EU

Strategi for plast i Cirkulær Økonomi, udgivet januar 2018. Engangsplastdirektivet (vedtaget i 2019) indgår som en del af strategien for plast i cirkulær økonomi. Emballagedirektivet fra 2015 har haft fokus på reduktion af bæreposer. Affaldsdirektivet, vedtaget i 2018, indeholder målsætninger for genanvendelse af plast samt forebyggelse af affaldsproduktion.

Herudover er der i følgende notat også referencer til Canadas "Strategy on zero plastic waste" og Finlands "From Recycling to a Circular Economy".

I flere af strategierne er der nævnt tiltag, der ikke er vedtaget endnu.

8.2 Økonomi og tidsramme

DANMARK

50 millioner kroner over 4 år (2019 – 2023).

ISLAND

2019-2021 (et enkelt initiativ strækker sig til 2025). Ikke opgivet et samlet beløb. For nogle tiltag er der opgivet et afsat beløb, i alt er der p.t. afsat 1,3 millioner kroner. Der mangler at afstemme økonomi til de resterende tiltag.

EU

Forskellige beløb afsættes alt efter direktiver, op til 2030. Der er afsat 250 millioner EUR til at finansiere forskning og udvikling på områder af direkte relevans for strategien.

8.3 Fokusområder

Herunder er de forskellige landes initiativer beskrevet indenfor en række fokusområder. Flere initiativer dækker dog flere fokusområder, men nævnes udelukkende én gang i denne opsamling. Der er med **rød** fremhævet, hvilken type virkemiddel der er knyttet til initiativet, f.eks. et forbud, en kortlægning, afgifter eller en informationskampagne.

8.4 Bæreposer

DANMARK

- > 2019-2020: **Afgifter** på engangsplastbæreposer med hank, som skal pålægges kunden, og som tydeligt skal fremgå af kvitteringen.
- > 1. januar 2021: **Forbud** mod tynde engangsplastbæreposer med hank (eksklusiv poser til hygiejniske formål, f.eks. frugtposer)
- > Danskernes bæreposeforbrug skal halveres inden 2023, som opfyldes med **frivillige aftaler** i detailhandlen.

ISLAND

Tretrinsplan for reduktion/forbud mod engangsbæreposer

- > 2019: **Afgift** på engangsplastbæreposer, som tydeligt skal fremstå på kvitteringer. Supermarkeder og butikker **opfordres** til at stoppe med at sælge plastposer i løbet af 2019.
- > 2020: **Høj skat** lagt på engangsplastposer i et år for at opnå en stor reduktion i forbruget af plast.
- > 1. januar 2021: **Forbud mod engangsplastbæreposer.**

EU

- > Emballagedirektivet (Directive 94/62/EC on packaging and packaging waste) indeholder efter revisionen i 2015 **målsætninger** om reduktion i forbruget af letvægtsbæreposer. Målet er at reducere forbruget til maksimum 90 poser/borger/år pr. 31. december 2019 og 40 poser/borger/år i 2025. Direktivet giver også mulighed for at sætte en **afgift** på poserne ved salgsstedet. Det er et vellykket direktiv, der hurtigt har ændret forbrugernes adfærd. Direktivet er senest revideret i 2018.

ANDRE LANDE

- > **Planlagt forbud** mod engangsplastbæreposer i 2021 (Canada).
- > **Frivillig aftale** mellem staten og erhvervslivet til at opnå EU's **målsætning** for plastbæreposer på maksimum 40 plastbæreposer/indbygger/år i 2025 (Finland).

8.5 Engangsemballage

DANMARK

- > Udvidet **producentansvar** for emballage
- > Analyse af emballage**afgiften** på engangsservice for at reducere plastforbrug.
- > Pant- og retursystemet er udvidet med **pant** på juice og saft fra 1. januar 2020.

ISLAND

- > Fødevarestyrelsen udarbejder **retningslinjer**, der skal gøre det nemmere for supermarkeder, at forbrugere medbringer deres egen emballage til at købe mad i.

EU

- > **Målsætning** om at integrere 25 % af det genvundne plast i PET-flasker fra 2025 og 30 % i alle plastflasker fra og med 2030.
- > **Vision** om at i 2030 er alle plastemballager placeret på EU-markedet enten genanvendelige eller kan genbruges på en omkostningseffektiv måde. Dette sker ved at revidere de væsentligste **krav** til markedsføring af emballage.
- > **Målsætning** for nedbringelse af forbruget af engangsemballage til fødevarer: Medlemsstaterne vil skulle reducere anvendelsen af fødevarer-beholdere og kopper af plast. Det kan de gøre ved at fastsætte nationale reduktionsmål, stille alternative produkter til rådighed på salgsstedet eller sørge for, at engangsplastprodukter ikke udleveres gratis.

8.6 Reduktion af plastforbrug

- > **Producentansvar** på emballager: Producenterne skal være med til at dække udgifterne til affaldshåndtering og oprydning samt til bevidstgørelsesforanstaltninger for så vidt angår fødevarebeholdere, -pakker og -indpakning (f.eks. til chips eller slik), drikkebeholdere og kopper, tobaksvarer med filter (f.eks. cigaretskod), vådservietter, balloner og tynde plastposer. Branchen tilskyndes også til at udvikle mindre forurenende alternativer til disse produkter.
- > **Støtte** til nationale **oplysningskampagner** og foranstaltninger for at forebygge henkastet affald, bl.a. igennem det europæiske solidaritetskorp (budget 341,5 millioner EUR for 2018-2020).
- > **Målsætning** om reel genanvendelse af plastemballage: 50 % i 2025 og 55 % i 2030.
- > Revision af drikkevandsdirektivet for at lette adgangen til ledningsvand og for at mindske forbruget af emballager til flaskeaftappet vand.

ANDRE LANDE

- > **Planlagt forbud** mod sugerør, bestik, tallerkner og rørepinde i 2021 (Canada).

DANMARK

- > Udvikling af **krav** om reduktion af engangsplastforbrug ved større arrangementer.

EU

- > **Vision** om at generering af plastaffald er koblet af den økonomiske vækst.
- > **Vision** om at iværksættere ser en forretningsmodel i f.eks. omvendt logistik for emballage eller alternativer til engangsplastprodukter.

8.7 Mikroplast

DANMARK

- > **Forbud** mod tilsætning af mikroplast i kosmetiske produkter.
- > Nationalt **forsknings- og innovationsnetværk** om mikroplast.
- > **Vidensopbygning** om mikroplast i spildevandsslam.
- > **Vidensopbygning** om mikroplastudledning fra kunstgræsbaner og mulige alternativer.

ISLAND

- > **Forbud** mod rengørings- og kosmetikvarer, der indeholder mikroplast.
- > **Krav** om bedre spildevandsrensning.

EU

- > ECHA har ligeledes inddraget fokus på mikroplast fra kunstgræsbaner. ECHA anbefaler enten et **forbud** mod gummigranulat til kunstgræsbaner med en overgangsperiode på 6 år eller at indføre **krav** om tekniske foranstaltninger, som kan mindske udledning af gummigranulater med en overgangsperiode på 3 år. Anbefalinger er endnu ikke nået i høring i EU-kommissionen.
- > **Frivillig brancheaftale** om forebyggelse af udslip af mikroplast til vandmiljøet fra vask af syntetiske tekstilvarer (fem erhvervssammenslutninger).
- > Overvejelser om **mærkning** og særlige **krav** til dæk, bedre **oplysning** og **mindstekrav** angående udslip af mikrofibre fra tekstilvarer samt foranstaltninger til at mindske tab af plastgranulat.

8.8 Indsamling, sortering og genanvendelse af plast

DANMARK

- > **Standarder** for sortering og indsamling af plastaffald i hele landet er under udarbejdelse.
- > **Analyse** af Danmarks plastforbrug og håndtering.
- > **Målsætning** om 50 % indsamling til genanvendelse af husholdningsaffald, herunder plast, i 2022 (i Danmark uden affald, Danmarks nationale affaldsplan).

ISLAND

- > **Krav** om standarder for indsamling og sortering af plastaffald i alle kommuner.
- > Genanvendelses**afgift** på alt plast.
- > Klare **etiketter** på produkter til bedre sortering af plast.

8.9 Offentlige grønne indkøb

EU

- > **Indsamlingsmål** for plastflasker på 90 % senest i 2029 (77 % i 2025).
- > En række **visioner**;
 - > **Vision** om at senest i 2030 er sorterings- og genanvendelseskapaleteten firedoblet i forhold til 2015.
 - > **Vision** om ingen eksport af usorteret plastaffald.
 - > **Vision** om at stoffer, der hæmmer genanvendelsesprocesser, er erstattet eller udfaset. Dette er bl.a. via bedre **samspil mellem** kemikalie-, affalds- og produkt**politikker**.
 - > **Vision** om at efterspørgslen på genanvendt plast er firedoblet.
 - > **Vision** om at EU har lederskab inden for udstyr og teknologi til sortering og genanvendelse.
 - > **Vision** om at i 2030 genanvendes mere end halvdelen af alt plastaffald, som genereres i EU.
 - > **Vision** om særskilt forbedret indsamling af plast i EU. Vil udstede nye **retningslinjer** for indsamling og sortering.
 - > Dette skal bl.a. ske igennem **branchedialog** for at fremme **frivillige tilsagn** om brug af 10 millioner tons genanvendt plast frem til 2025.
- > Ydermere er der foreslået en række **bestemmelser** om affaldshåndtering (revidering af direktiverne for deponering af affald, affald og emballageaffald).
- > Forbedre udformningen og **støtte innovationen** med henblik på at lette genanvendelsen af plast og plastvarer, f.eks. via Horizon 2020-**finansiering**.
- > **Målsætning** om genanvendelse af plast: 2020: 22,5 %, 2025: 50 %, 2030: 55 % og krav om rapportering af dette.
- > Arbejder på at opstille kvalitets**standards** for sorteret plastaffald og genanvendt plast.

ISLAND

- > **Forbud** mod køb af engangsplast i offentlige myndigheder fra 2019 (afsat 600.000 DKK).

EU

- > Miljømærke**kriterier** og kriterier for grønne offentlige indkøb mhp. at forbedre genanvendeligheden af plast.

ANDRE LANDE

- > **Bestemmelser** om offentlige indkøb (Italien)

8.10 Mindre plast i naturen og havet

DANMARK

- > National **informationskampagne** for at reducere affald i naturen.
- > **Undersøgelse** af spøgelsesnet i danske farvande og metoder til oprensning.
- > **Forbud** mod ikke-nedbrydelige haglskåle.
- > **Pulje** for lokale initiativer til rengøring af de danske strande for plastaffald.
- > **Opprioritering** af Danmarks internationale engagement (OSPAR).
- > **Styrket indsats** i de nære havområder (HELCOM).

ISLAND

- > Etablering af **overvågningssystem** for plast i havet.
- > **Pulje** for lokale initiativer til rengøring af de islandske strande for plastaffald (løn til 4 medarbejdere i 3 år).
- > Klare **etiketter** på fiskeredskaber (hvem det tilhører).
- > **Anmeldelsespligt** på mistede og fundne fiskeredskaber.

EU

- > **Vision** om at udledning af plast til miljøet falder drastisk, og der udvikles innovative løsninger for at forebygge, at mikroplast ender i havene.
- > **Anmeldelsespligt** (Rådets forordning (EF) nr. 1224/2009) til at indberette mistede redskaber eller indhente det.
- > Ordninger for udvidet **producentansvar**, der dækker omkostningerne til fjernelse af affald, og som skal anvendes på produkter som f.eks. tobaksfiltre og fiskeredskaber.

- > Hvad angår fiskeredskaber, der udgør 27 % af alt strandaffald, sigter Kommissionen mod at fuldføre de eksisterende politiske rammer med **producentansvar**sordninger af fiskeredskaber, der indeholder plast. Disse producenter forpligtes til at dække udgifterne til indsamling af affald fra modtagefaciliteter i havne og til transport og behandling af affald. De vil også skulle dække udgifterne til bevidstgørelsesforanstaltninger.
- > **Regler** om modtagefaciliteter for affald fra skibe i havne er blevet justeret.
- > **Overvåge** og mindske mængden af havaffald (Direktiv 2008/56/EF om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger).
- > **Mærkningskrav**: Visse produkter vil skulle påføres en tydelig og standardiseret mærkning med angivelse af, hvordan affaldet bortskaffes, produktets negative virkninger for miljøet og dets plastindhold. Det vil gælde for hygiejnebind, vådservietter og balloner.
- > **Finansiering** til **vidensopbygning** om at bekæmpe væksten i mængden af havaffald (Circular Ocean, Blastic).
- > EU-**midler** til at støtte indsatsen for at indsamle plast i oceanerne og innovative indsamlingsteknikker.
- > Arbejde i regionale havkonventioner (OSPAR (det nordøstlige Atlanterhav), HELCOM (Østersøen) og Barcelonakonventionen (Middelhavet) og understøtte Bukarestkonventionen (Sortehavet) f.eks. i FN's miljøforsamling.

ANDRE LANDE

- > **Vidensopbygning** med anti-littering-projekt (Finland).

8.11 Sektorplaner

DANMARK:

- › Sektor**samarbejder** indenfor f.eks. landbrug, byggeri, restauration og detailbranchen.

ISLAND

- › **Opfordring** til udarbejdelse af **plasthandlingsplan** for landbrug, industri, fiskeri og turisme.

EU

- › Fremme af brug af genanvendt plast i specifikke sektorer.

8.12 Design for genanvendelse

DANMARK

- › Implementering af de fælles europæiske design**krav** for genanvendelse.

ISLAND

- › **Fond**, der støtter forsknings- og udviklingsprojekter indenfor plastgenbrug, genanvendelse og plastsustitutter.

EU

- › **Designkrav** om at fasthægte kapsler/låg til flasker.
- › **Støtte** til innovation, idet der afsættes yderligere 100 millioner EUR til udviklingen af mere intelligente og mere genanvendelige plastmaterialer, effektivisering af genanvendelsesprocesser samt sporing og fjernelse af farlige stoffer og forurenende stoffer fra genanvendt plast.
- › Foreslået **krav** til produktdesign og **mærkning** af elektroniske skærme.

8.13 Fremme af alternativer til plast

DANMARK

- > 1. januar 2021: Implementering af EU's **forbud** mod plastvatpinde, -bestik, -tallerkner, -sugerør og -ballonholdere mm.
- > **Vidensopbygning** om fordele og ulemper ved biobaseret og bionedbrydelig plast.
- > **Kortlægning** af PVC-produkter på det danske marked og substitutionsmuligheder.

ISLAND

- > 1. januar 2020: Implementering af EU's **forbud** mod plastvatpinde, -bestik, -tallerkner, -sugerør og -ballonholdere mm.
- > **Informationskampagne**, der fokuserer på de negative konsekvenser af overforbrug af engangspast for miljøet (fokus på store turistområder – f.eks. lufthavn). Afsat 600.000 DKK per år fra 2019-2021.
- > Priser/**pulje** for plastfrie løsninger (20.000 DKK per år fra 2019-2021).

EU

- > 1. januar 2021: **Forbud** mod plastvatpinde, -bestik, -tallerkner, -sugerør og -ballonholdere mm.
- > **Vision** om at innovative materialer og alternative råmaterialer til plastproduktion udvikles og anvendes, når der er klart belæg for, at de er mere bæredygtige end de konventionelle.
- > Overvejer harmoniserede **bestemmelser** for at angive og **mærke** komposterbare og bionedbrydelige plasttyper.
- > **Forbud** mod anvendelsen af oxo-plast.
- > **Undersøgelser** bl.a. i form af livscyklusanalyser af alternativer til plast.

8.14 Andre fokusområder

DANMARK

- > **Nationalt plastcenter** – et videnscenter, som skal være samlingspunkt for den danske plastindsats.
- > **Kortlægning** af udviklings- og forretningspotentialer for danske plastvirksomheder.
- > **Prioritering af** forsknings- og teknologiudviklings**midler**.

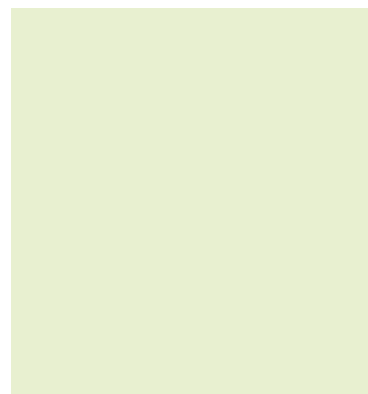
8.15 Opsamling

Herunder en opsamling af fokusområde og hvilket initiativ der er anvendt. Flere krav og forbud er ikke endeligt vedtaget.

Fokusområde	DANMARK	ISLAND	EU	ANDRE LANDE
Bæreposer	• Afgift → Forbud	• Afgift → Forbud	• Afgift	• Canada: Forbud • Finland: Frivillig aftale
Engangs- emballage	• Producentansvar • Afgift • Krav • Retursystem	• Informationskampagne • Medbringe egen emballage i supermarkeder	• Etikettering • Målsætninger	• Canada: Forbud
Reduktion af plastforbrug	• Krav ved større arrangementer		• Visioner	
Mikroplast	• Forbud • Vidensopbygning	• Forbud • Krav	• Forbud	
Indsamling, sortering og genanvendelse	• Standardiserede indsamlingsmåder i hele landet (opfordring eller krav)	• Standardiseret indsamling i hele landet (krav) • Afgift • Etikettering	• Målsætninger	
Offentlige grønne indkøb		• Forbud	• Kriterier	• Italien: bestemmelser
Mindre plast i naturen og havet	• Informationskampagne • Kortlægning • Forbud • Pulje	• Kortlægning • Anmeldelsespligt på mistede fiskeredskaber • Etikettering af fiskeredskaber • Pulje	• Producentansvar	
Sektorplaner	• Opfordringer	• Opfordringer		
Design for genanvendelse	• Vidensopbygning		• Krav	
Alternativer til plast	• Forbud • Vidensopbygning	• Forbud • Informationskampagne • Pulje	• Forbud	

Initiativerne spænder over flg. virkemidler;

- > Visioner og målsætninger samt politisk prioritering
- > Frivillige aftaler
- > Oplysning og information; via kampagner eller igennem etiketter/mærkning
- > Lovgivning: Standarder, retningslinjer, forbud, krav, regler, producentansvar, rapportering til myndighed og anmeldepligt
- > Samarbejder; Forskning- og innovationsnetværk og sektorsamarbejder
- > Vidensopbygning; Analyser, kortlægning, vidensopbygning og videnscentre
- > Økonomisk finansiering; Puljer, støtte, midler og fonde
- > Økonomisk afgift; Afgift, pant og skat.

DEPARTEMENTET FOR LANDBRUG, SELVFORSYNING, ENERGI OG MILJØ

Imaneq 1A, 8 sal
Postboks 1614
3900 Nuuk
Tel + 299 345000
www.naalakkersuisut.gl